

Ewaluacja zewnętrzna

realizacji

Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność

na lata 2016 – 2020

Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania

Krajna Złotowska

Realizacja:

OMIKRON Mariusz Wachowicz

1. Wstęp

Ewaluacja i zasady jej prowadzenia w LGD wynikają z wytycznych nr 5/3/2017 i 10/1/2022 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Planowane cele, metody i narzędzia ewaluacyjne mieszczą się w zakresie wytyczonym przez Podręcznik Monitoringu i Ewaluacji Lokalnych Strategii Rozwoju z marca 2017 roku. Niemniej potrzeba ewaluacji wynika również z samego procesu realizacji Strategii oraz konieczności ciągłej dbałości o utrzymanie wysokiej jakości podejmowanych interwencji.

Zmiany społeczne i gospodarcze sprawiają, że konieczna jest analiza Strategii pod kątem jej aktualności, ale także sprawności i efektywności jej dotychczasowej realizacji oraz użyteczności podejmowanych działań i przyjmowanych rozwiązań. Rzetelne ocenienie Strategii na tym etapie wdrażania wymaga nie tylko przyjrzenia się uzyskanym efektom, ale także samemu procesowi, aby można było zidentyfikować elementy wymagające poprawy. Uzyskane wyniki zostaną uwzględnione przez LGD w kolejnym okresie programowania 2023-2027.

Niniejszy raport jest zwięźczeniem ewaluacji prowadzonej w LGD pomiędzy kwietniem a listopadem 2022 roku. Jednak dane wykorzystane w raporcie pochodzą z różnych okresów od rozpoczęcia realizacji strategii w 2016 roku do 31 grudnia 2021. Oprócz danych z monitoringu prowadzonego systematycznie przez organy LGD, w planach komunikacji określone są konkretne działania mające na celu pozyskiwanie informacji oraz dzielenie się nimi

z interesariuszami i ze społecznością. Działania te, szczególnie polegające na ankietowaniu odpowiednich grup respondentów, prowadzone były przez LGD systematycznie, według harmonogramu zapisanego w planie komunikacji.

Większość procesu zbierania danych potrzebnych do ewaluacji spoczywa na pracownikach Lokalnej Grupy Działania. Bez nich, ich systematycznej pracy i zaangażowania nie udałooby się zgromadzić materiału do napisania niniejszego dokumentu. Podziękowania należą się nie tylko Panu Prezesowi, pracownikom, i członkom Zarządu ale także zaangażowanym w wywiady członkom Rady, uczestnikom spotkań grupowych, wnioskodawcom i beneficjentom. Nie można zapomnieć również o szeregowych członkach Stowarzyszenia, sympatykach oraz wszystkich respondentach, którzy rzetelnie wypełniali ankiety.

2. Streszczenie najważniejszych wyników badania

- Na terenie Lokalnej Grupy Działania Krajna Złotowska w roku 2021 mieszkało blisko 980 osób mniej w porównaniu do roku 2015, tj. o 1,5% mniej. Najwięcej, bo prawie 425 osób ubyło w gminie Okonek, co stanowi spadek liczby ludności o 5%.
- Średnio 61,5% ludności obszaru należącego do LGD Krajna Złotowska jest w wieku produkcyjnym. Liczba ta jest nieco wyższa o 2% od udziału osób w wieku produkcyjnym w całym województwie, jeżeli porównamy dane z 2021 roku.
- Od roku 2015 na terenie wchodzącym w skład LGD i w całym województwie wielkopolskim wzrosła liczba osób w wieku senioralnym. Najszybsze tempo starzenia ludności odnotowano w gminach Jastrowie, wzrost o 32% od roku 2015. Najwolniej starzeje się gmina Zakrzewo, wzrost ludności powyżej 65 roku życia tylko o 17%.
- W ostatnich latach znacząco zmniejszyła się liczba osób korzystających z środowiskowej pomocy społecznej, zarówno na terenie gmin należących do LGD, jak i w całym województwie. W gminach należących do LGD przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców, z takiej pomocy korzystało średnio 675 osób.
- W roku 2021 średnio w każdej z gmin działały 34 takie organizacje na 10 tys. Mieszkańców, co daje wzrost ilości organizacji od 2015 roku o 30%. W każdej z gmin liczba organizacji wzrosła.
- W ostatnich latach na terenie gmin należących do LGD Krajna Złotowska i w całym województwie. zaobserwować można znaczny spadek osób zarejestrowanych jako bezrobotne. Średnio dla gmin o 57%.
- Mieszkańcy obszaru należącego do LGD Krajna Złotowska różnią się oceną swojego miejsca zamieszkania pod względem możliwości realizacji podstawowych potrzeb. Duża grupa ankietowanych jest zdania, że ich gmina jest dobrym miejscem do życia (45%). Co czwarty mieszkaniec (24%) jest innego zdania, a 31% ankietowanych nie potrafiło się określić.
- Najwięcej pozytywnych ocen gminy dostały w obszarze oferty sportowej i rekreacyjnej, atrakcyjności turystycznej. Najmniej pozytywnych głosów oddanych zostało w wymiarze działań na rzecz osób młodych przed 34 rokiem życia, jak również działania na rzecz kobiet.
- Respondenci byli bardzo podzieleni w pytaniu dotyczącym zadowolenia mieszkańców z warunków życia w swojej gminie. Aż 45% mieszkańców jest z tych warunków zadowolonych. Co piąty mieszkaniec gminy (20%) nie jest z nich zadowolony.
- Mieszkańcy obszaru należącego do LGD Krajna Złotowska deklarują, że oczywiście czasami lub też często korzystali z infrastruktury finansowanej ze środków unijnych. Tak odpowiedziało 73% ankietowanych..
- Projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się w gminach dużym zainteresowaniem według 63% ankietowanych. O braku zainteresowania tymi projektami ze strony mieszkańców wyraziło się 3% badanych.
- Gdyby była taka możliwość, dodatkowe środki finansowe w swojej gminie mieszkańcy przeznaczyliby w pierwszej kolejności na infrastrukturę drogową, zwiększenie miejsc

pracy poza rolnictwem.. W znacznie mniejszym stopniu wsparliby działania wzmacniające tożsamość mieszkańców z regionem.

- Większość respondentów dobrze i bardzo dobrze ocenia działalność Lokalnej Grupy Działania Krajna Złotowska. Raczej źle oceniło jej funkcjonowanie 4% ankietowanych i również 4% badanych trudno było odpowiedzieć.
- Mieszkańcy w większości dobrze oceniają działalność, funkcjonowanie Biura LGD Krajna Złotowska. Najwyżej cenią sobie łatwość z jaką mogą umówić się na spotkanie z pracownikiem biura, uzyskanie odpowiedzi na wiele pytań przez telefon, oraz to, że godziny pracy biura są dogodne dla klientów. Równocześnie respondenci postrzegają pracowników biura LGD jako osoby miłe i uprzejme, mające odpowiednią wiedzę do wykonywanej pracy, które udzielają rzetelnych informacji i z zaangażowaniem wykonują swoje obowiązki. Ale też obszary dotyczące oceny Biura, jak i te dotyczące oceny pracowników dostały po kilka punktów procentowych odpowiedzi negatywnych.

1.	Wstęp	2
2.	Streszczenie najważniejszych wyników badania.....	3
3.	Opis przedmiotu badania uwzględniający cele i zakres ewaluacji.....	6
3.1.	Cel główny i cele szczegółowe badania	6
3.2.	Zakres przedmiotowy badania.....	6
3.3.	Kryteria ewaluacyjne.....	6
3.4.	Pytania badawcze	7
4.	Opis metodologii wraz z opisem sposobu realizacji badania.....	9
5.	Opis wyników badania wraz z ich interpretacją.....	14
5.1.	Charakterystyka obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju.....	14
5.2.	Opinie i potrzeby mieszkańców obszaru Lokalnej Strategii Rozwoju.....	20
5.3.	Funkcjonowanie LGD	27
5.4.	Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju	35
6.	Odpowiedź na wszystkie wskazane pytania badawcze	40
7.	Podsumowanie, wnioski i rekomendacje.....	46
8.	Spis tabel i wykresów	49
9.	Aneksy tworzone w toku realizacji badania	51
9.1.	Scenariusz wywiadu pogłębionego z wnioskodawcami/beneficjentami:	51
9.2.	Scenariusz wywiadu pogłębionego z przedstawicielami gmin:	51
9.3.	Ankieta kierowana do wnioskodawców, beneficjentów i członków LGD	52
9.4.	Ankieta kierowana do mieszkańców obszaru LGD	55
9.5.	Scenariusz zogniskowanego wywiadu grupowego.....	64

3. Opis przedmiotu badania uwzględniający cele i zakres ewaluacji.

3.1. Cel główny i cele szczegółowe badania

Celem głównym badania jest przeprowadzenie ewaluacji zewnętrznej funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania oraz realizacji Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność.

Cele szczegółowe:

- Wypełnienie obowiązku przeprowadzenia ewaluacji zewnętrznej (zgodnie z Wytycznymi 5/3/2017 i 10/1/2022 MRiRW).
- Uzyskanie użytecznych informacji na temat wdrożenia LSR.
- Opracowanie rekomendacji oraz planu ich wdrożenia.
- Wykorzystanie wyników badań społecznych we wstępnej konceptualizacji kolejnej LSR

3.2. Zakres przedmiotowy badania

Realizacja LSR: stopień realizacji celów i wskaźników, stopień realizacji wybranych operacji, wykorzystania budżetu, jakość stosowanych kryteriów wyboru operacji i procedur, oddziaływanie realizacji LSR na rozwój lokalny, bariery realizacji LSR, jakość procesu partycypacji, operacji i procedur.

Działalność biur: efektywność pracy biura i organów LGD, ocena przebiegu konkursów, ocena sposobu przepływu informacji, efektywność promocji i aktywizacji lokalnej społeczności, innowacyjność, proces rozwoju pracowników, efektywność animacji i doradztwa, ochrona danych osobowych, jakość procesu archiwizacji i monitoringu.

Funkcjonowanie partnerstwa: jakość podejmowanych uchwał, skuteczność nadzoru nad biurem LGD, jakość reakcji na zmieniające się warunki, umiejętność współpracy i atmosfera pracy, skuteczność działań strategicznych, jakość współpracy regionalnej i ponadregionalnej, jakość relacji z otoczeniem i promocji.

3.3. Kryteria ewaluacyjne

Kryteria ewaluacyjne stosowane w badaniach to: **skuteczności** bezpośrednio pozwalająca ocenić, na ile efektywne są działania w zakresie osiągania celów określonych w dokumentach programowych oraz jak skuteczna jest działalność biura LGD. Z kryterium skuteczności powiązane jest również kryterium **użyteczności**, które rozumiane jest, jako kryterium pozwalające ocenić stopień zaspokojenia istotnych potrzeb grup docelowych lub przyczynienia się do rozwiązania problemów, niezależnie od tego, czy były one

zasygnalizowane przez cele interwencji. Zastosowane będzie także kryterium **trwałości**. Trwałość – w przypadku tego badania – pozwoli ocenić, w jakim stopniu pozytywne efekty zrealizowanych interwencji (na poziomie celów) mogą trwać po zakończeniu finansowania zewnętrznego, a także czy możliwe jest utrzymanie się wpływu tych projektów na proces rozwoju społeczności lokalnej w dłuższym okresie.

3.4. Pytania badawcze

Zgodnie z wytycznymi nr 5/3/2017 i 10/1/2022 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi opracowane zostały odpowiedzi na poniższe pytania badawcze zgrupowane w kategorii analityczne:

Ocena wpływu na główny cel LSR (jeśli inny niż obszary poniżej)

- Jaki jest stopień osiągnięcia celu głównego i przypisanych do niego wskaźników LSR?

Ocena wpływu na kapitał społeczny

- Jaki jest wpływ LSR na kapitał społeczny, w tym w szczególności na aktywność społeczną, zaangażowanie w sprawy lokalne?
- W jaki sposób należałoby wspierać rozwój kapitału społecznego w przyszłości?

Przedsiębiorczość

- W jakim stopniu realizacja LSR przyczyniła się do rozwoju przedsiębiorczości?
- Czy i w jaki sposób wspieranie przedsiębiorczości w ramach kolejnych edycji LSR jest wskazane?

Turystyka i dziedzictwo kulturowe

- W jakim stopniu LSR przyczyniła się do budowania lokalnego potencjału w zakresie turystyki i dziedzictwa kulturowego?
- W jakich kierunkach należy wspierać rozwój lokalnego potencjału turystycznego?

Grupy defaworyzowane

- Czy w LSR właściwie zdefiniowano grupy defaworyzowane oraz czy realizowane w ramach LSR działania odpowiadały na potrzeby tych grup?
- Jaki był wpływ LSR na poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego?
- Jakie działania należy podejmować w skali lokalnej na rzecz ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego?

Innowacyjność

- W jakim stopniu projekty realizowane w ramach LSR były innowacyjne?
- Jak można wyróżnić typy innowacji powstałych w ramach LSR?

Projekty współpracy

- Jaka była skuteczność i efekty działania wdrażania projektów współpracy?
- Jaką formę i zakres powinny przyjmować projekty współpracy w przyszłości?

Ocena funkcjonowania LGD

- Czy sposób działania partnerów w ramach LGD pozwalał na efektywną i skuteczną realizację LSR?
- Jaka jest skuteczność i efektywność działań biura LGD (animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?
- Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach LGD by skuteczniej realizowała LSR?

Ocena procesu wdrażania

- Czy realizacja finansowa i rzeczowa LSR odbywała się zgodnie z planem?
- Czy procedury naboru, wyboru i realizacji projektów były wystarczająco przejrzyste i przyjazne dla beneficjentów?
- Czy kryteria pozwalały na wybór najlepszych projektów (spójnych z celami LSR)?
- Czy przyjęty system wskaźników pozwalał na zebranie wystarczających informacji o procesie realizacji LSR i jej rezultatach?

Wartość dodana podejścia LEADER

- Czy działalność LGD wpływa na poprawę komunikacji pomiędzy różnymi aktorami, budowanie powiązań między nimi i sieciowanie?
- Czy stworzony dzięki wsparciu w ramach LSR potencjał rozwojowy jest w dostateczny sposób wykorzystywany i promowany?
- Czy projekty realizowane w ramach LSR są spójne ze zidentyfikowanym potencjałem rozwojowym obszaru objętego LSR i czy te projekty przyczyniają się do jego wzmocnienia?
- Czy przeprowadzone w ramach LSR inwestycje są komplementarne względem siebie lub względem wiodącego projektu/tematu określonego w LSR?

Dodatkowe pytania badawcze:

- Jak układała się współpraca z Samorządem Województwa?
- Jaka jest jakość i znaczenie funkcjonowania wojewódzkiej sieci LGD?

4. Opis metodologii wraz z opisem sposobu realizacji badania

Przeprowadzenie badania wymagało zebrania informacji pochodzących z szeregu rozproszonych źródeł, dokonania ich analizy, a następnie wypracowania rekomendacji na poziomie eksperckim. Implikuje to konieczność zastosowania w badaniu szerokiego instrumentarium metod i technik badawczych, dzięki którym możliwe było zgromadzenie kompletnego i wiarygodnego materiału badawczego dotyczącego efektów realizacji LSR. W związku z powyższym, zaplanowano realizację badania z wykorzystaniem koncepcji **triangulacji** metodologicznej.

Triangulacja to zróżnicowanie źródeł danych, metod badawczych i perspektyw badawczych, dzięki któremu możliwe jest zgromadzenie wszechstronnego materiału badawczego i poddanie go kompleksowej analizie i ocenie. Triangulacja została zastosowana odnośnie do:

- źródeł danych: przeanalizowane zostały zarówno dokumenty zastane różnego typu, jak i dane pochodzące ze wcześniejszych badań; zostały one uzupełnione danymi pierwotnymi;
- metod badawczych: łączenie różnych metod badawczych w badaniu tych samych zagadnień, co pozwoliło na uchwycenie różnych aspektów badanego przedmiotu; podejście to pozwoliło też wykorzystać mocne strony każdej metody przy wzajemnej ograniczeniu ich słabości;
- perspektyw badawczych: ewaluacja została przeprowadzona przez pracowników biura LGD oraz przez zewnętrznych doświadczonych badaczy, co pozwoliło uzyskać bogatszy i bardziej wiarygodny obraz badanych zagadnień.

Poza tym zastosowany został partycypacyjny model badania, którego ideą jest jak najszersze zaangażowanie społeczności, zarówno na etapie przygotowania badania, jego realizacji, jak i wnioskowania i rekomendacji.

W odniesieniu do zakresu przedmiotowego i podmiotowego badania niezbędne było zastosowanie holistycznego podejścia do metod i technik badawczych. W każdym z zamierzeń badawczych: realizacji strategii, działaniu LGD oraz funkcjonowaniu biura zastosowane zostały cztery metody lub techniki badawcze:

Badanie źródeł zastanych (deskresearch)

To metoda zbierania, analizy i interpretacji danych wytworzonych niezależnie od działań badawczych prowadzonych w czasie ewaluacji. Często nazywa się ją analizą danych wtórnych. Dane te można podzielić na wewnętrzne i zewnętrzne. Pierwsze z nich znaleźć można

w dokumentacji własnej instytucji. Nie zawsze odpowiadają bezpośrednio na pytania badawcze ale w znaczącym zakresie pozwalają na poznanie kontekstu funkcjonowania LGD.

Z kolei dane zewnętrzne, dane wtórne to efekty działalności innych instytucji w dziedzinie pozyskiwania informacji. Dzięki rozwojowi Internetu dostęp do tych zasobów jest obecnie niezwykle łatwy i trudności należy szukać nie w ilości danych, ale ich segregacji. Potrzebne informacje można pozyskiwać od instytucji państwowych powołanych do zbierania informacji. Serwis internetowy GUS zawiera nieprzebrane ilości danych o funkcjonowaniu gospodarki, instytucji, firm i organizacji. **Bank Danych Lokalnych**, który jest największym w Polsce uporządkowanym zbiorem informacji o sytuacji społeczno-gospodarczej, demograficznej, społecznej oraz stanie środowiska, opisującym województwa, powiaty oraz gminy jako podmioty systemu organizacji społecznej i administracyjnej państwa, a także regiony i podregiony stanowiące elementy nomenklatury jednostek terytorialnych. Jednakże w wielu przypadkach dane ze źródeł zastanych są niewystarczające, zbyt powierzchowne, zbyt ogólne lub nieaktualne, by na nich poprzestać, dlatego zwykle potrzebne są działania dla pozyskania danych pierwotnych.

Źródła danych zastanych wykorzystywanych w ewaluacji LGD

- dane statystyczne
- dane urzędowe
- dane gromadzone na portalach społecznościowych
- dane zastane w Lokalnej Grupie Działania
- dane ankiet doradztwa i ankiet oceny szkolenia
- dane realizacji planu komunikacji
- dane z ankiet zadowolenia mieszkańców, rozpoznawalności LGD i funkcjonowania LGD systematycznie gromadzone przez biuro LGD

Ankiety metodą CAWI

Najpopularniejszą metodą pozyskiwania danych pierwotnych są badania kwestionariuszowe. Polegają one na zadawaniu pytań pojedynczym osobom, ale w perspektywie zainteresowań znajdują się zagregowane dane ogólne dla wszystkich badanych. Pierwszym etapem tego typu badań jest sformułowanie pytań. Proces ten polega na postawieniu pytań ogólnych, zazwyczaj na etapie konceptualizacji badań. Z nich z kolei wyprowadzamy pytania szczegółowe. Odbywa się to poprzez identyfikację wskaźników, które będą nas informować o występowaniu

i nasileniu zjawiska. W przypadku ewaluacji zewnętrznej prowadzonej zgodnie z wytycznymi MRiRW nr 5/3/2017 i 10/1/2022 zakres pytań został wstępnie określony w załącznikach do podręcznika ewaluacji. Niemniej z uwagi na pewne niedociągnięcia dokumentu część pytań została poprawiona i zmodyfikowana. Ponadto jak wskazano we wstępie Podręcznika ma on charakter pomocniczy nie obowiązkowy w stosunku do Wytycznych MRiRW.

Badania ankietowe były prowadzone techniką CAWI (ComputerAssisted Web Interview). To badanie ankietowe przeprowadzane w Internecie. Opracowane narzędzie badawcze

(kwestionariusz ankiety) wprowadzane jest do komputera w formie umożliwiającej wypełnienie ankiety na stronie internetowej użytkownika. Badania tego typu są stosunkowo tanie, nie wymagają również zaangażowania wielu realizatorów. Współczesne narzędzia umożliwiają tworzenie skomplikowanych i atrakcyjnych ankiet. Można dopasować je w wymiarze graficznym i estetycznym. Dobór próby jest możliwy dwiema metodami. Ankiety można wysłać pod określone adresy mailowe, co w pewnym stopniu jest odpowiednikiem ankiety pocztowej wraz z jej zaletami i wadami. Innym sposobem jest zamieszczenie jej na stronie internetowej lub jako „wyskakujące okienko”. Metoda ta uniemożliwia kontrolę nad doбором próby, który jest faktycznie doбором przypadkowym, dodatkowo obciążonym błędem struktury społecznej i demograficznej użytkowników Internetu.

W badaniach ewaluacyjnych zastosowano obydwie techniki w zależności od badanych grup.

- Grupa nr 1: wnioskodawcy i beneficjenci.

Z tego względu, że dostępne są dane kontaktowe do tych osób możliwe było wykorzystanie aplikacji wysyłającej unikalne linki do ankiety internetowej na zdefiniowane wcześniej adresy mailowe. W tym przypadku nie obliczano minimalnej liczebności próby gdyż traktowano to badanie jako masowe, z założeniem przebadania całej populacji.

łącznie przebadano 28 osób.

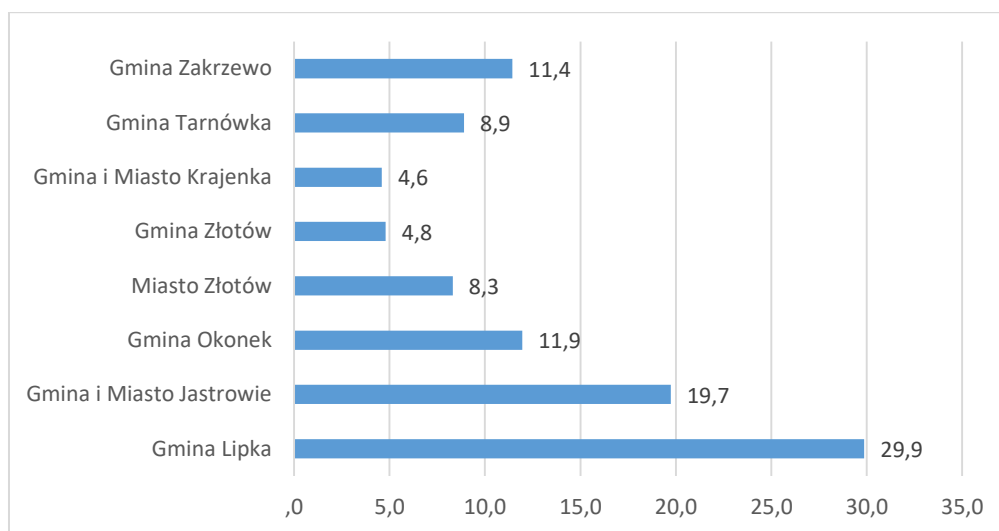
- Grupa nr 2: mieszkańcy obszaru LSR.

Pozyskanie opinii reprezentatywnej grupy mieszkańców nie jest możliwe w ramach zasobów, którymi dysponuje Zleceniodawca, dlatego opracowano procedurę zbliżoną do takiej, która pozwoli na identyfikację podglądów i opinii mieszkańców poszczególnych gmin wchodzących w skład Partnerstwa.

Linki do ankiet zostały rozesłane (przy wsparciu pracowników Biura LGD) do gmin partnerskich z prośbą o wstawienie linku na stronę internetową gminy. Dzięki temu zabiegowi pozyskane zostały dane z poszczególnych gmin odpowiadających obszarowi LSR.

łącznie przeprowadzono 278 ankiet.

Wykres 1. Procent ankiet z poszczególnych gmin

Źródło: badania własne

Wywiady pogłębione (IDI i TDI)

To technika badań jakościowych, w której badacz prowadzi rozmowę z respondentem. Nie jest to jednak zwykła rozmowa, ale opiera się ona na przygotowanym wcześniej scenariuszu. Dokument ten nie musi zawierać konkretnych pytań, lecz wytyczne, jakie tematy rozmowy należy podjąć. Wywiad ma strukturę swobodną, mniejsze znaczenie ma kolejność zadawanych pytań a większe uzyskanie określonych informacji. Tematy są eksplorowane bardzo dogłębnie, prowadzący wywiad dopytuje i stara się zrozumieć, nie tylko fakty, ale motywy zachowania badanego. Zasadniczą rolę w badaniu odgrywają umiejętności i doświadczenie osoby prowadzącej wywiad. Ponieważ wywiady pogłębione są rozmową sam na sam z respondentem, prowadzący musi zdobyć jego zaufanie, by uzyskać czasami bardzo osobiste informacje. Wywiady indywidualne stosuje się gdy zachodzi potrzeba eksploracji pola zainteresowań, przygotowania do konstruowania narzędzi jakościowych lub do interpretacji trudnych do wyjaśnienia wyników badań ilościowych. Wywiady prowadzone były metodą TDI (telefoniczny wywiad pogłębiony) przede wszystkim ze względu na oczekiwania respondentów oraz krótki czas na realizację tego zadania.

Wywiady prowadzono z następującymi osobami:

- 2 wywiady z członkami Rady
- 3 wywiady z wnioskodawcami realizującymi projekty
- 3 wywiady z wnioskodawcami, których projekty nie są realizowane
- Wywiad z Dyrektorem Biura
- Wywiady z przedstawicielami gmin (po 1 z gminy)

Zogniskowany Wywiad Grupowy (FGI fokus)

Tym różni się od wywiadu indywidualnego, że prowadzący badanie, nazywany moderatorem, przepytuje jednocześnie grupę kilku osób. Zazwyczaj grupy fokusowe mają liczebność od 8 do 12 osób, lecz w specyficznych przypadkach może być ich mniej lub więcej. Ważną cechą grupy jest jej homogeniczność - powinno się unikać zróżnicowania grup ze względu na płeć, wiek, status społeczny czy różnice intelektualne. Wynika to z zasadniczego celu prowadzenia badań tą metodą, czyli wewnętrznej dyskusji grupowej i interakcji w grupie. Dzięki tej metodzie można w tym samym czasie zdobyć informacje od kilku osób, pogłębiając ją dodatkowo o spostrzeżenia dotyczące dyskusji pomiędzy uczestnikami.

Wywiady tą metodą charakteryzują się większym skomplikowaniem organizacyjnym. Wymagane jest zebranie odpowiedniej grupy osób w jednym miejscu o jednym czasie. Często na spotkanie zaprasza się więcej osób i prowadzi się selekcję tych, którzy lepiej pasują do profilu grupy i dają większą rękojmię udzielania informacji i wymiany zdań. Wywiady grupowe, z uwagi na dyskusję wielu osób, muszą być rejestrowane co umożliwia późniejsze zidentyfikowanie, jak kształtowała się rozmowa, która osoba wypowiadała dane poglądy i jak te poglądy zmieniały się w trakcie dyskusji. Zogniskowane wywiady grupowe realizuje się w specjalnych pomieszczeniach zwanych fokusowniami, które są wyposażone w weneckie lustra umożliwiające zleceniodawcy obserwację wywiadu. W miejscowościach, gdzie nie ma fokusowni stosuje się technikę wywiadów naturalnych.

Wywiad prowadzono w grupie pracowników biura LGD, członków Zarządu, członków Rady wnioskodawców oraz członków Partnerstwa.

Zogniskowany wywiad grupowy (FGI) prowadzony w ramach ewaluacji pozwala pozyskać informacje w skumulowany sposób. Dodatkowo wartość pozyskanych informacji wzmocniona jest poprzez odpowiednie wykorzystanie procesów grupowych.

5. Opis wyników badania wraz z ich interpretacją.

5.1. Charakterystyka obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju

Na terenie Lokalnej Grupy Działania Krajna Złotowska mieszkało blisko 980 osób mniej w porównaniu do roku 2015, tj. o 1,5% mniej. Najwięcej, bo prawie 425 osób ubyło w gminie Okonek, co stanowi spadek liczby ludności o 5%. Wyjątkiem jest tutaj gmina wiejska Złotów, w której od roku 2015 przybyło 387 osób, czyli o 3%.

Tabela 1. Ludność ogółem

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
WIELKOPOLSKIE	3475323	3481625	3489210	3493969	3498733	3496450	3489074
Jastrowie	11630	11622	11592	11516	11500	11415	11405
Krajenka	7560	7571	7511	7520	7534	7524	7461
Lipka	5617	5609	5601	5565	5509	5490	5455
Okonek	8793	8730	8691	8612	8502	8441	8368
Tarnówka	3105	3086	3071	3075	3009	2969	2974
Zakrzewo	4928	4933	4974	4935	4905	4880	4869
Złotów (gmina wiejska)	9708	9801	9899	9937	9942	10005	10095
Złotów (gmina miejska)	18440	18482	18441	18446	18532	18437	18174
Suma	69781	69834	69780	69606	69433	69161	68801

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp: 30.09.2022)

Na demograficzny obraz obszaru składa się nie tylko liczba ludności wynikająca z ich narodzin i zgonów, ale także z migracji tejże ludności w obrębie regionu (migracja wewnętrzna), jak również wyjazdów z i do kraju, tzn. migracji zewnętrznej. Jeżeli chodzi o saldo migracji, gminy charakteryzują się dodatnim saldem, tzn., że więcej osób przybyło do gmin jak z nich wyjechało. Średnio dla gmin o 37%. Najwięcej od 2016 roku przybyło osób w gminie wiejskiej Złotów, wzrost o 130%.

Tabela 2. Saldo migracji w ruch wewnętrznym i zewnętrznym

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
WIELKOPOLSKIE	b.d.	1059	1143	1282	1460	1757	2000
Jastrowie	b.d.	-65	-45	-75	-76	-44	-23
Krajenka	b.d.	-21	-42	15	11	-32	-37
Lipka	b.d.	5	-13	-29	-40	0	-14
Okonek	b.d.	-57	-37	-47	-86	-55	-56
Tarnówka	b.d.	-1	-48	-2	-30	-21	21
Zakrzewo	b.d.	-7	10	-7	-57	-11	3
Złotów (gmina wiejska)	b.d.	35	48	20	-24	30	82
Złotów (gmina miejska)	b.d.	b.d.	-42	-4	36	-103	-129

Średnia dla gmin LGD	b.d.	-13,9	-21,1	-16,1	-33,3	-29,5	-19,1
----------------------	------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp: 30.09.2022)

Średnio 61,5% ludności obszaru należącego do LGD Krajna Złotowska jest w wieku produkcyjnym. Liczba ta jest nieco wyższa o 2% od udziału osób w wieku produkcyjnym w całym województwie, jeżeli porównamy dane z 2021 roku. Gmina Zakrzewo ma najwyższy odsetek osób w wieku produkcyjnym, gmina miejska Złotów najniższy.

Tabela 3. Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
WIELKOPOLSKIE	62,6	62	61,3	60,7	60,1	59,7	59,3
Jastrowie	63,3	62,7	62	61,2	60,3	59,9	59,7
Krajanka	64,5	64,3	63,6	62,9	62,5	61,9	61,6
Lipka	64	63,5	63,1	63,1	62,9	62,7	62,1
Okonek	63,3	62,7	62,1	62	61,8	61,4	60,8
Tarnówka	63,1	62,6	62	61,2	61,5	62,3	61,6
Zakrzewo	65,8	65,6	65,3	65,2	64,6	64,3	64
Złotów (gmina wiejska)	64,9	64,6	64,4	64,1	64,1	63,9	63,6
Złotów (gmina miejska)	63,2	62,3	61,5	60,8	59,8	59,1	58,8
Średnia dla gmin LGD	64,0	63,5	63	62,6	62,2	61,9	61,5

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp: 30.09.2022)

Od roku 2015 na terenie wchodzącym w skład LGD i w całym województwie wielkopolskim wzrosła liczba osób w wieku senioralnym. Najszybsze tempo starzenia ludności odnotowano w gminach Jastrowie, wzrost o 32% od roku 2015. Najwolniej starzeje się gmina Zakrzewo, wzrost ludności powyżej 65 roku życia tylko o 17%.

Tabela 4. Wskaźnik obciążenia demograficznego

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
WIELKOPOLSKIE	14,6	15,2	15,7	16,3	16,8	17,3	17,7
Jastrowie	13,1	13,9	14,8	15,5	16,5	16,8	17,3
Krajanka	11,9	12,3	12,9	13,5	13,8	14,4	14,8
Lipka	12,1	12,9	13,4	13,8	14,4	14,6	15,4
Okonek	14,3	15,2	15,5	15,8	16,4	17,2	17,7
Tarnówka	12,9	13,4	13,9	14	13,8	14,3	15,6
Zakrzewo	11,8	12	12,3	12,5	13,2	13,5	13,9
Złotów (gmina wiejska)	10,3	10,4	10,9	11,3	11,8	12,2	12,6
Złotów (gmina miejska)	15,2	16	16,7	17,2	18,2	18,9	19,6

miejska)							
Średnia dla gmin LGD	12,7	13,3	13,8	14,2	14,8	15,2	15,9

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp: 30.09.2022)

W latach 2015- 2020 znacząco zmniejszyła się liczba osób korzystających z środowiskowej pomocy społecznej, zarówno na terenie gmin należących do LGD, jak i w całym województwie. W gminach należących do LGD przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców, z takiej pomocy korzystało średnio 675 osób. Najwięcej, bo 997 osób w gminie Okonek.

Tabela 5. Beneficjenci środowiskowej pomocy społeczne na 10 tys. ludności

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
WIELKOPOLSKIE	635	573	514	463	430	389	b.d.
Jastrowie	1476	1333	1163	1055	961	850	b.d.
Krajenka	703	655	574	441	426	406	b.d.
Lipka	1578	1331	1067	883	730	584	b.d.
Okonek	1588	1421	1313	1101	1093	997	b.d.
Tarnówka	1112	999	729	730	593	697	b.d.
Zakrzewo	526	517	476	368	410	463	b.d.
Złotów (gmina wiejska)	1261	1182	1017	856	820	674	b.d.
Złotów (gmina miejska)	884	847	792	795	775	727	b.d.
Średnia dla gmin LGD	1141	1035,6	891,4	778,6	726	674,8	b.d.

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp: 30.09.2022)

Na terenach wchodzących w skład Lokalnej Grupy Działania Krajna Złotowska odnotowaliśmy równocześnie wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej ogółem. Średnio w gminach o 17% w roku 2021 w porównaniu do roku 2015. Najwięcej podmiotów przybyło w gminie miejskiej Złotów (202).

Tabela 6. Podmioty gospodarki narodowej ogółem

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
WIELKOPOLSKIE	409865	414798	422094	429658	446215	461225	477444
Jastrowie	884	874	871	892	922	940	992
Krajenka	524	527	533	546	589	621	652
Lipka	306	327	328	331	363	376	406
Okonek	565	549	533	555	568	577	581

Tarnówka	183	182	191	188	206	220	232
Zakrzewo	301	306	316	338	362	379	378
Złotów (gmina wiejska)	519	520	525	572	602	645	710
Złotów (gmina miejska)	1872	1911	1956	1966	2013	2064	2074
Średnia dla gmin LGD	644,3	649,5	656,6	673,5	703,1	727,8	753,1

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp: 30.09.2022)

Jeżeli chodzi o liczbę podmiotów wpisanych do REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców, zarówno w gminach jak i w województwie wielkopolskim odnotowano wzrost takich podmiotów o 22% od roku 2015.. Najwięcej przybyło ich w gminie Lipka 199 podmiotów

i w gminie Tarnówka 191.

Tabela 7. Podmioty wpisane do REGON na 10 tys. ludności

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
WIELKOPOLSKIE	1179	1191	1210	1230	1275	1319	1368
Jastrowie	760	752	751	775	802	823	870
Krajenka	693	696	710	726	782	825	874
Lipka	545	583	586	595	659	685	744
Okonek	643	629	613	644	668	684	694
Tarnówka	589	590	622	611	685	741	780
Zakrzewo	611	620	635	685	738	777	776
Złotów (gmina wiejska)	535	531	530	576	606	645	703
Złotów (gmina miejska)	1015	1034	1061	1066	1086	1119	1141
Średnia dla gmin LGD	673,9	679,4	688,5	709,8	753,25	787,4	822,8

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp: 30.09.2022)

O tym, czy dany region rozwija się dobrze, świadczy również liczba nowo zarejestrowanych podmiotów w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym. Średnio gminy notują wzrost ilości podmiotów w porównaniu z rokiem 2015 o 12%. Najwięcej przybyło ich w gminie Lipka 66 podmiotów na 10 tys. Mieszkańców w wieku produkcyjnym.

Tabela 8. Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
WIELKOPOLSKIE	164	156	163	183	176	155	171
Jastrowie	90	80	102	118	115	92	120

Krajenka	113	99	113	133	161	120	144
Lipka	70	104	62	91	141	84	136
Okonek	101	82	76	124	109	93	92
Tarnówka	138	93	142	96	135	130	120
Zakrzewo	102	96	99	118	136	105	77
Złotów (gmina wiejska)	76	63	83	126	105	80	126
Złotów (gmina miejska)	138	145	161	136	153	134	115
Średnia dla gmin LGD	103,5	95,3	104,8	117,8	131,9	104,8	116,3

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp: 30.09.2022)

W latach 2015- 2021 na terenach wchodzących w skład LGD, stopniowo rozwijany był kapitał społeczny w postaci organizacji pozarządowych. W roku 2021 średnio w każdej z gmin działały 34 takie organizacje na 10 tys. Mieszkańców, co daje wzrost ilości organizacji od 2015 roku o 30%. W każdej z gmin liczba organizacji wzrosła. Najwięcej powstało ich w gminie Tarnówka (18).

Tabela 9. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
WIELKOPOLSKIE	36	38	40	39	40	41	42
Jastrowie	23	24	22	20	24	25	26
Krajenka	32	32	33	36	38	39	42
Lipka	23	25	30	34	36	36	35
Okonek	19	19	22	22	24	26	26
Tarnówka	29	32	46	46	50	47	47
Zakrzewo	26	28	30	28	29	29	27
Złotów (gmina wiejska)	24	24	26	28	28	28	27
Złotów (gmina miejska)	34	36	39	38	42	42	43
Średnia dla gmin LGD	26,3	27,5	31	31,5	33,9	34	34,1

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp: 30.09.2022)

W ostatnich latach na terenie gmin należących do LGD Krajna Złotowska i w całym województwie. zaobserwować można znaczny spadek osób zarejestrowanych jako bezrobotne. Średnio dla gmin o 57%. Najwięcej osób bezrobotnych ubyło od roku 2015 w gminie miejskiej Złotów (406).

Tabela 10. Bezrobotni zarejestrowani ogółem

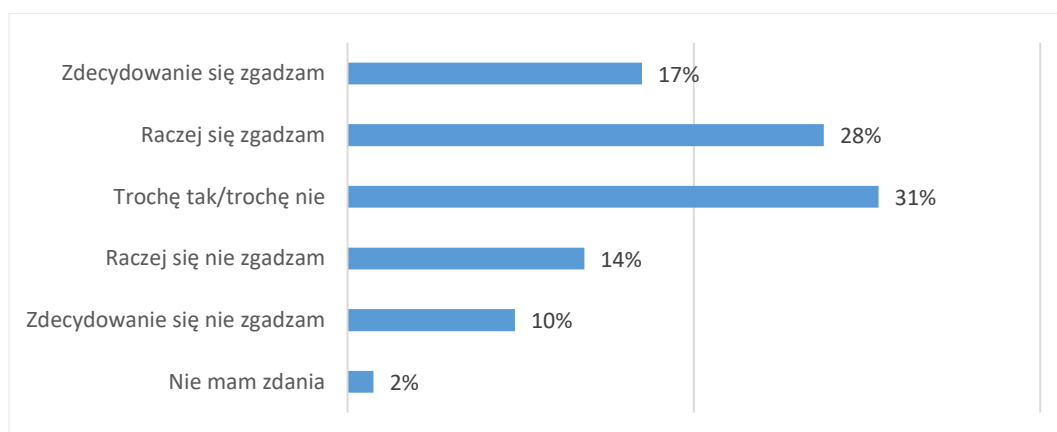
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
WIELKOPOLSKIE	93311	77697	58857	50867	46313	60958	49850
Jastrowie	732	510	492	445	381	412	336
Krajenka	327	284	242	208	182	201	136
Lipka	326	292	230	189	149	175	124
Okonek	497	444	348	243	220	215	183
Tarnówka	180	131	106	107	83	104	88
Zakrzewo	222	166	152	144	88	140	100
Złotów (gmina wiejska)	517	422	422	363	298	302	236
Złotów (gmina miejska)	737	685	586	538	460	438	331
Średnia dla gmin LGD	442,25	366,75	322,25	279,625	232,625	248,375	191,75

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp: 30.09.2022)

5.2. Opinie i potrzeby mieszkańców obszaru Lokalnej Strategii Rozwoju

Mieszkańcy obszaru należącego do LGD „Krajna Złotowska” różnią się oceną swojego miejsca zamieszkania. Znaczna grupa osób, które zajęły określone stanowisko w sprawie oceny swojego miejsca zamieszkania pod względem możliwości realizacji podstawowych potrzeb jest zdania, że ich gmina jest dobrym miejscem do życia (45%). Co czwarty mieszkaniec (24%) jest innego zdania, a 31% ankietowanych nie potrafiło się określić.

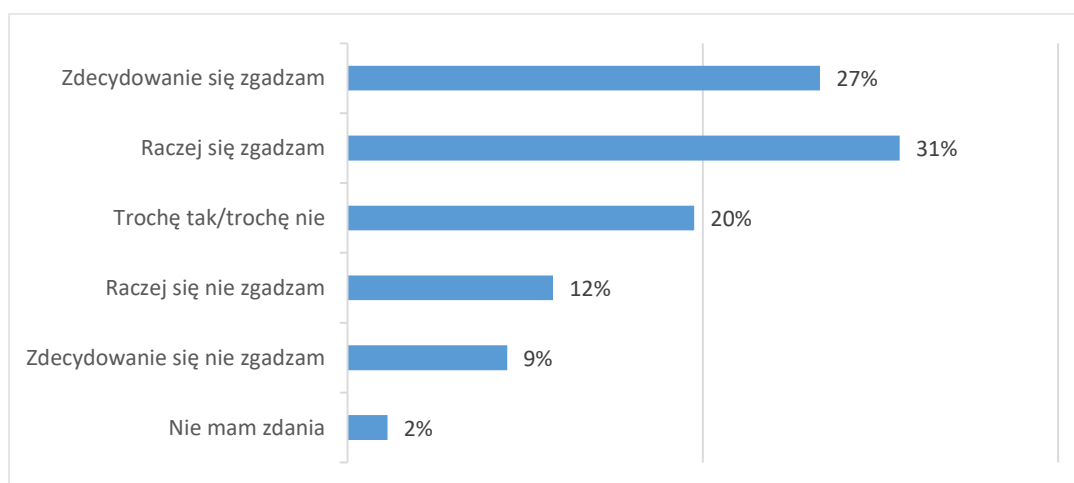
Wykres 2. *W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „moja gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby”?*

Źródło: badania własne

Większość mieszkańców gmin wchodzących w skład LGD (58%) uważa, że warunki do życia w ich gminie w ostatnich latach się poprawiły. Co piąty mieszkaniec nie potrafi się jednoznacznie określić, również jeden na pięciu uważa, że warunki te wcale się nie poprawiły.

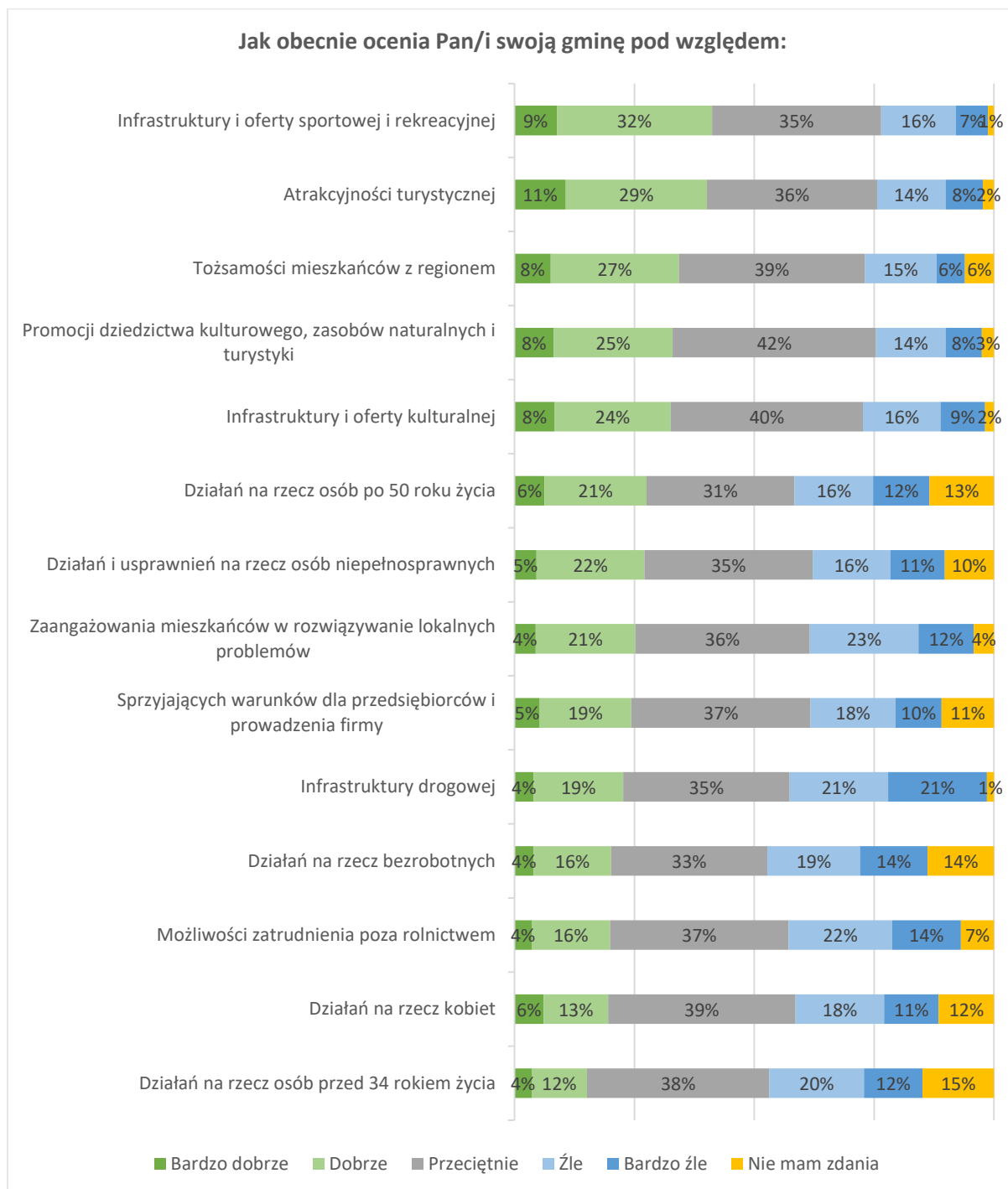
Wykres 3. *W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „w ostatnich latach (od 2016 roku) warunki do życia w mojej gminie poprawiły się”?*

Źródło: badania własne

Mieszkańców gmin poproszono również o ocenę gminy w kilku wymiarach. Najwięcej pozytywnych ocen dostały działania w obszarze oferty sportowej i rekreacyjnej, atrakcyjności turystycznej. Najmniej pozytywnych głosów oddanych zostało w wymiarze działań na rzecz osób młodych przed 34 rokiem życia, jak również działania na rzecz kobiet. Najwięcej negatywnych głosów dostała infrastruktura drogowa.

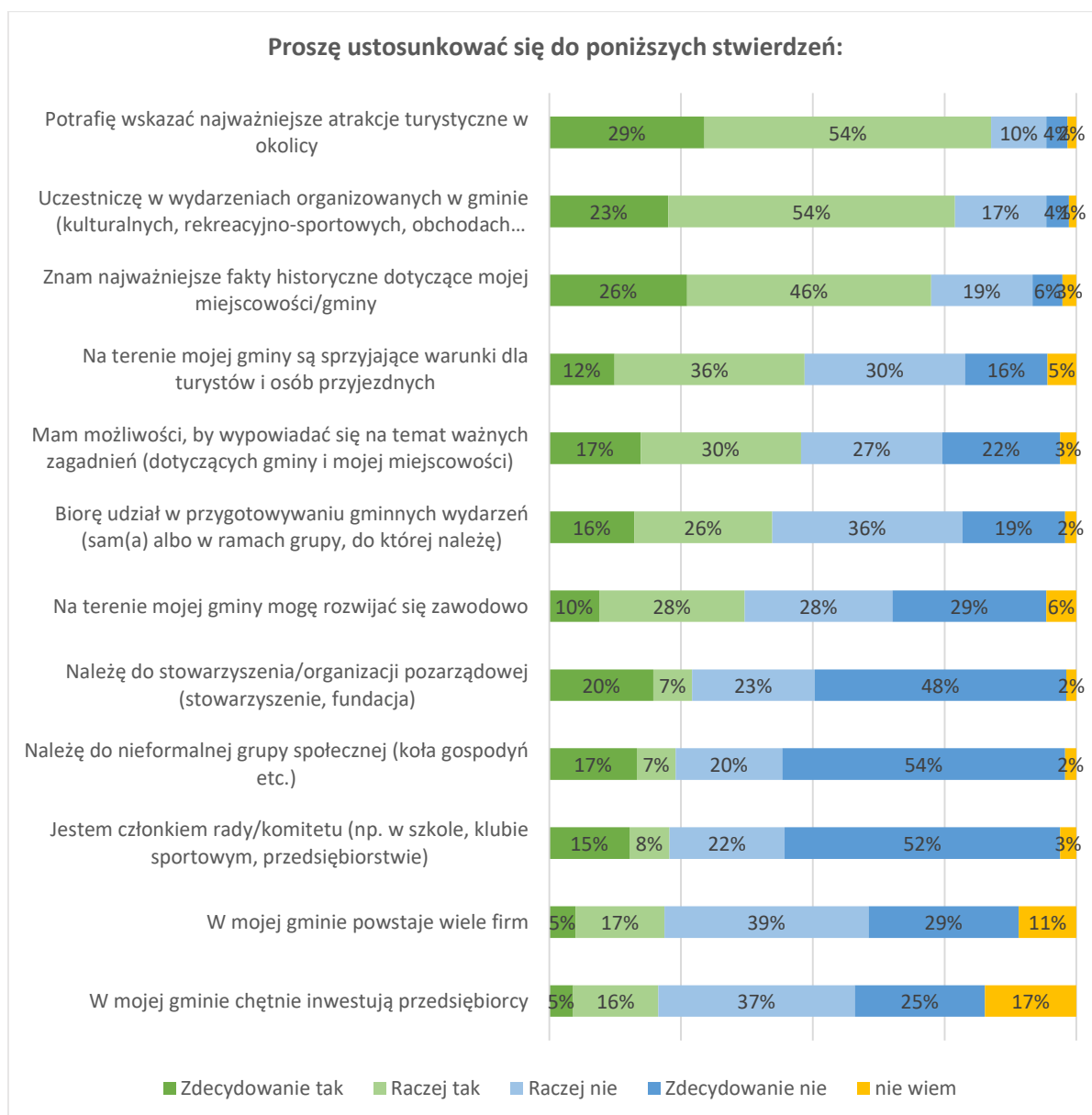
Wykres 4. Ocena gminy na wymiarach

Źródło: badania własne

Osoby, które wzięły udział w badaniu, ustosunkowały się również do twierdzeń dotyczących ich funkcjonowania w życiu codziennym gminy. Zdecydowana większość osób deklaruje, że potrafi wskazać najważniejsze atrakcje turystyczne w gminie (83%), czy uczestniczą w różnego rodzaju wydarzeniach kulturalnych, sportowych (77%). Badani wskazali również, że w gminie niechętnie inwestują przedsiębiorcy, jak również nie ma sprzyjających warunków do powstawania nowych przedsiębiorstw.

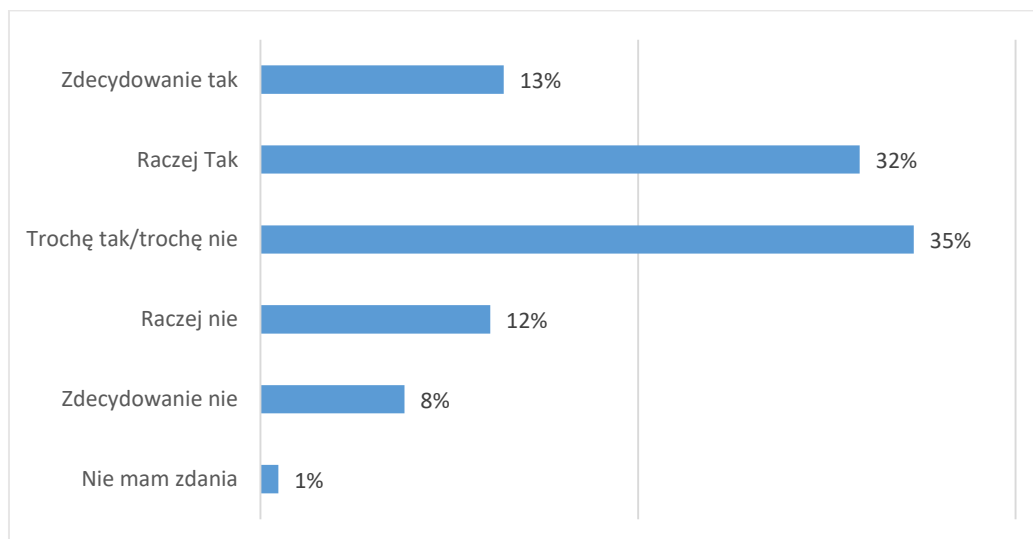
Wykres 5. Opinie na temat zaangażowania w funkcjonowania gminy

Źródło: badania własne

Respondenci są bardzo podzieleni też w pytaniu dotyczącym zadowolenia mieszkańców z warunków życia w swojej gminie, aż 45% mieszkańców jest z tych warunków zadowolonych. Co piąty mieszkaniec gminy (20%) nie jest z nich zadowolony. Duża grupa osób (35%) ma niejednoznaczny stosunek do tego.

Wykres 6. Czy jest Pan/i zadowolony/a z warunków życia w gminie?

Źródło: badania własne

W pytaniu dotyczącym ewentualnej zmiany zamieszkania, tylko co trzeci mieszkaniec gminy (33%) rozważa możliwość takiej zmiany. Dwie trzecie mieszkańców, 67%, nie bierze tego pod uwagę. Jako główne powody ewentualnej relokacji badani wymienili brak perspektyw zawodowych, trudny dostęp do edukacji.

Wykres 7. Czy rozważa Pan/i zmianę miejsca zamieszkania?

Źródło: badania własne

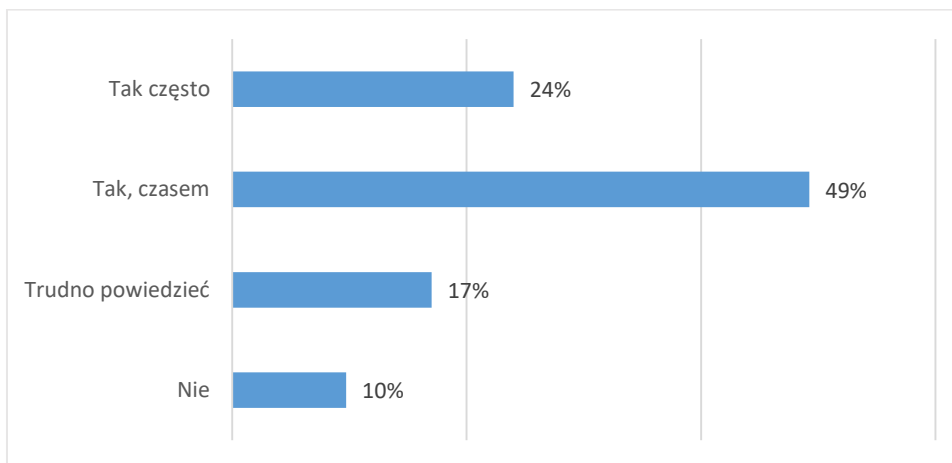
Wykres 8. Powody zmiany miejsca zamieszkania

Źródło: badania własne

Mieszkańcy obszaru należącego do LGD Krajna Złotowska deklarują, że oczywiście czasami lub też często korzystali z infrastruktury finansowanej ze środków unijnych. Tak odpowiedziało 73% ankietowanych.. Brak zainteresowania taką formą aktywności zadeklarowało 10% badanych.

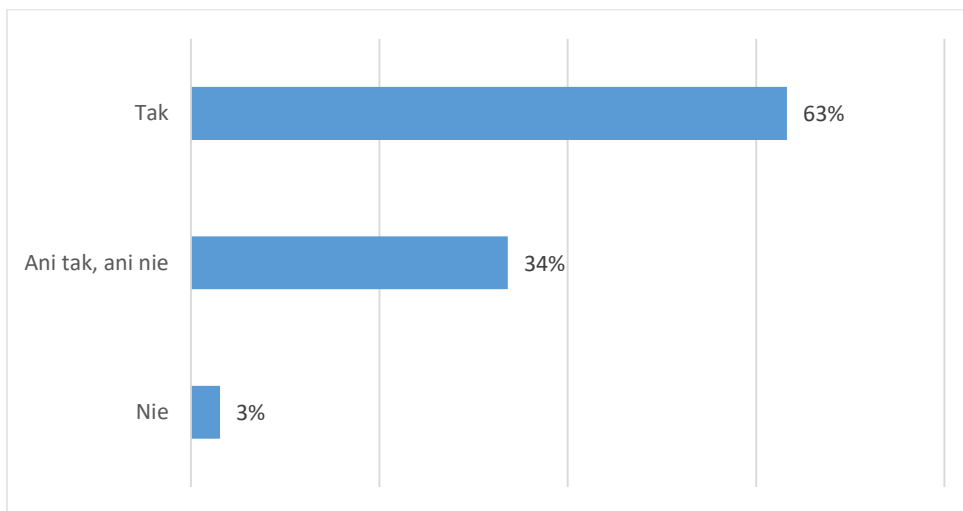
Wykres 9. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z infrastruktury / obiektów finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?

Źródło: badania własne

Ponad połowa badanych (63%) odpowiedziała twierdząco na pytanie, czy ich zdaniem projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się zainteresowaniem wśród mieszkańców. Zdania na ten temat nie miało 34% mieszkańców, a o braku zainteresowania tymi projektami ze strony mieszkańców wyraziło się 3% badanych.

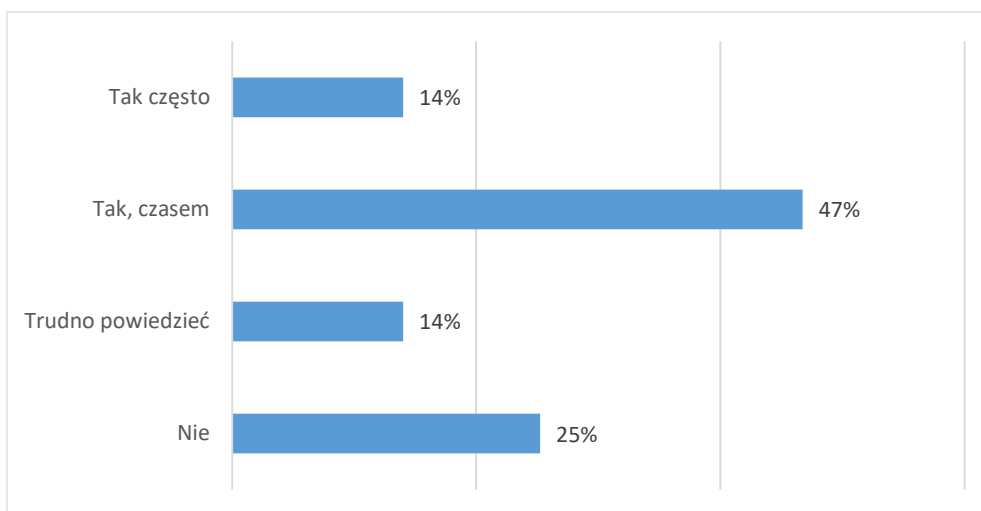
Wykres 10. Czy Pana/i zdaniem projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?

Źródło: badania własne

Również większość mieszkańców gmin wchodzących w skład LGD korzystała z projektów finansowanych ze środków unijnych, takich jak festyny, szkolenia, spotkania. Tak odpowiedziało 61% mieszkańców. Co czwarty ankietowany nie korzystał w ogóle z takich projektów, a 14% trudno było odpowiedzieć.

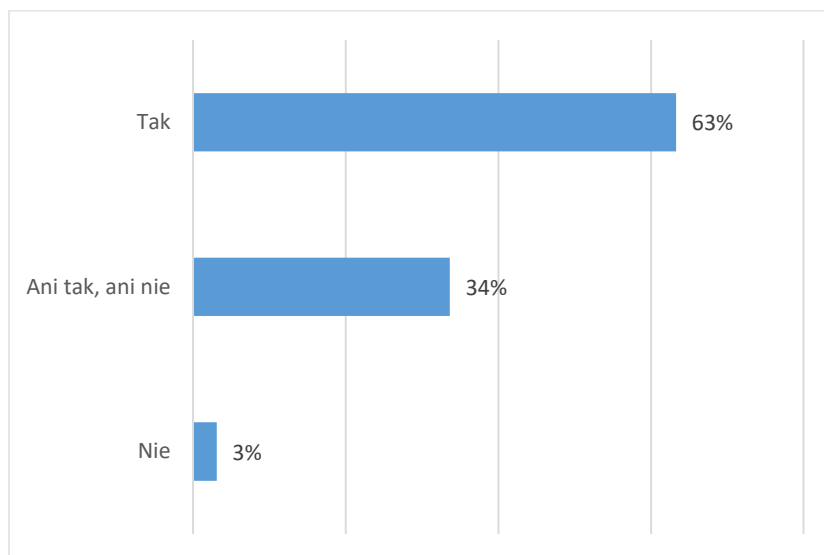
Wykres 11. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z projektów takich jak szkolenia, spotkania, festyny finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?

Źródło: badania własne

Aż 97% ankietowanych mieszkańców terenów należących do Lokalnej Grupy Działania Krajna Złotowska uważa, że projekty takie jak spotkania, szkolenia cieszą się wśród mieszkańców dużym zainteresowaniem. Tylko 3% z nich było innego zdania.

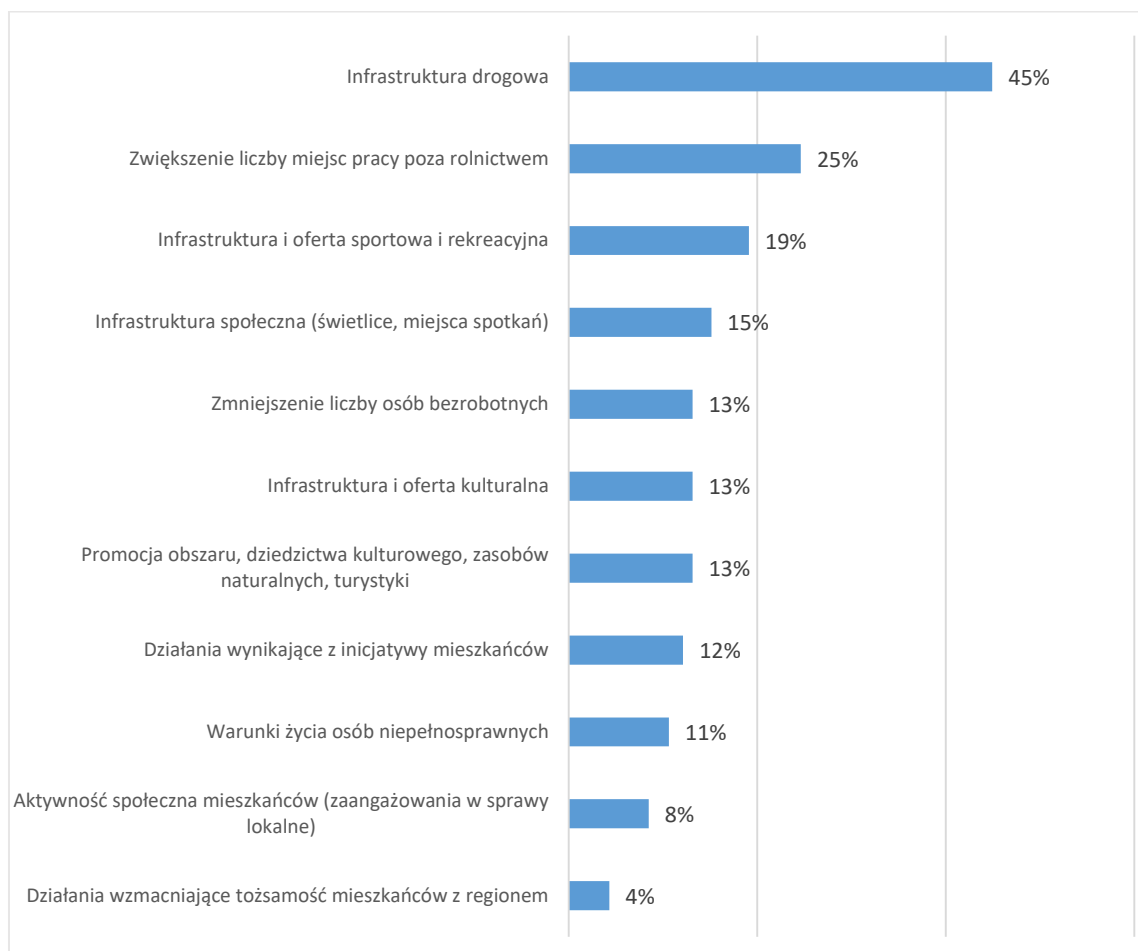
Wykres 12. Czy Pan/i zdaniem szkolenia, spotkania, festyny cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?

Źródło: badania własne

Gdyby każdy z badanych mieszkańców gmin miał możliwość podziału dodatkowych środków finansowych w swojej gminie osobiście, w pierwszej kolejności dofinansowałyby infrastrukturę drogową, zwiększenie miejsc pracy poza rolnictwem.. W znacznie mniejszym stopniu wsparliby działania wzmacniające tożsamość mieszkańców z regionem.

Wykres 13. Proszę sobie wyobrazić, że ma Pan/i możliwość decydowania o podziale dodatkowych środków finansowych w swojej gminie. Które z poniżej wymienionych obszarów dofinansował/a/by Pan/i w pierwszej kolejności?

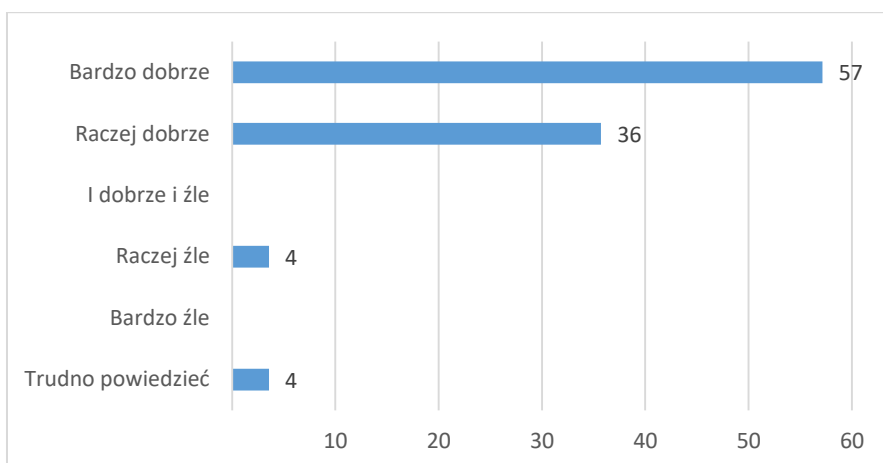
Źródło: badania własne

5.3. Funkcjonowanie LGD

Ocena pracy biura

Większość respondentów dobrze i bardzo dobrze ocenia działalność Lokalnej Grupy Działania Krajna Złotowska. Raczej źle oceniło jej funkcjonowanie 4% ankietowanych i również 4% badanych trudno było odpowiedzieć.

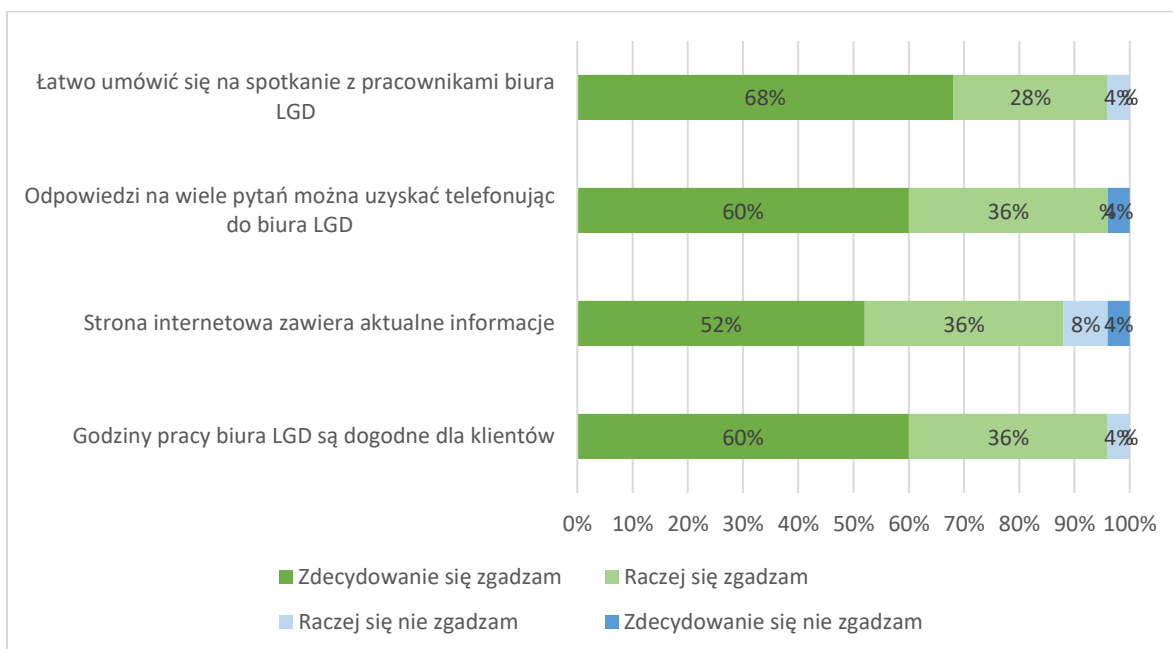
Wykres 14. Jak ogólnie ocenia Pan/Pani funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania?

Źródło: badania własne

Mieszkańcy w większości dobrze oceniają działalność, funkcjonowanie Biura LGD Krajna Złotowska. Najwyżej cenią sobie łatwość z jaką mogą umówić się na spotkanie z pracownikiem biura, uzyskanie odpowiedzi na wiele pytań przez telefon, oraz to, że godziny pracy biura są dogodnie dla klientów. Ale też pojawiły się głosy nie najlepiej oceniające każdy z tych obszarów.

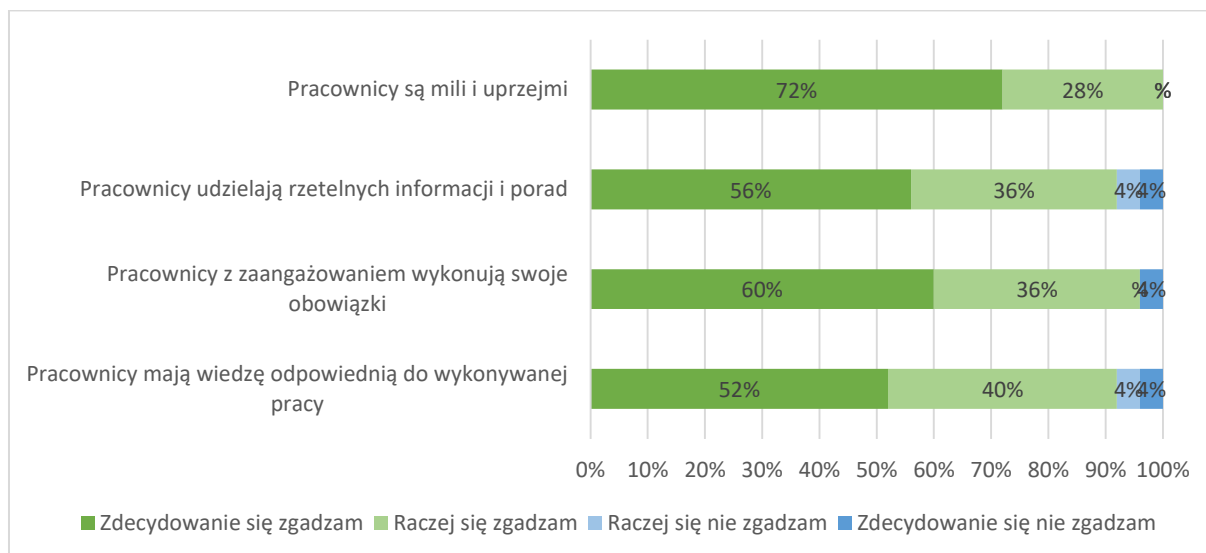
Wykres 15. Proszę ocenić funkcjonowanie Biura LGD

Źródło: badania własne

Respondenci postrzegają pracowników biura LGD jako osoby miłe i uprzejme, mające odpowiednią wiedzę do wykonywanej pracy, które udzielają rzetelnych informacji i z zaangażowaniem wykonują swoje obowiązki. Trzy ostatnie obszary zostały też ocenione negatywnie przez 4% ankietowanych.

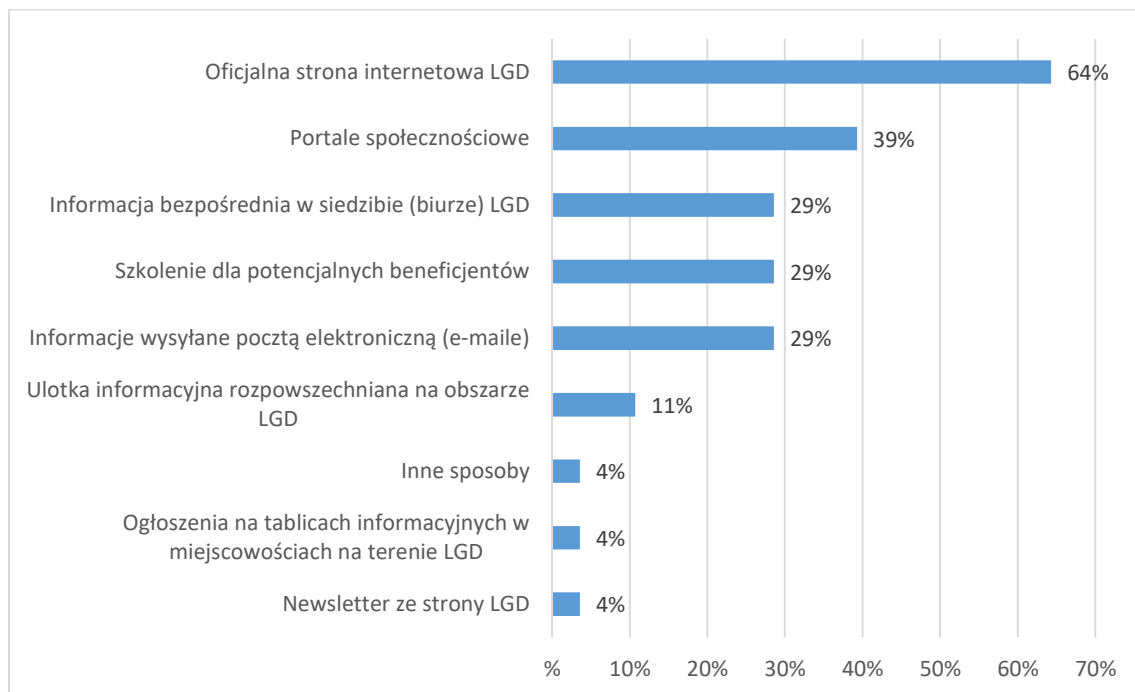
Wykres 16. Proszę ocenić poniższe zdania dotyczące Biura LGD

Źródło: badania własne

O inicjatywach jakie podejmuje LGD, mieszkańcy najczęściej dowiadują się z informacji zamieszczonych na oficjalnej stronie internetowej LGD (64%), portali społecznościowych (39%), czy z informacji uzyskanych bezpośrednio z Biura LGD. Najmniej informacji mieszkańcy czerpią z ogłoszeń wieszanych na tablicach informacyjnych w miejscowościach należących do LGD, newslettera.

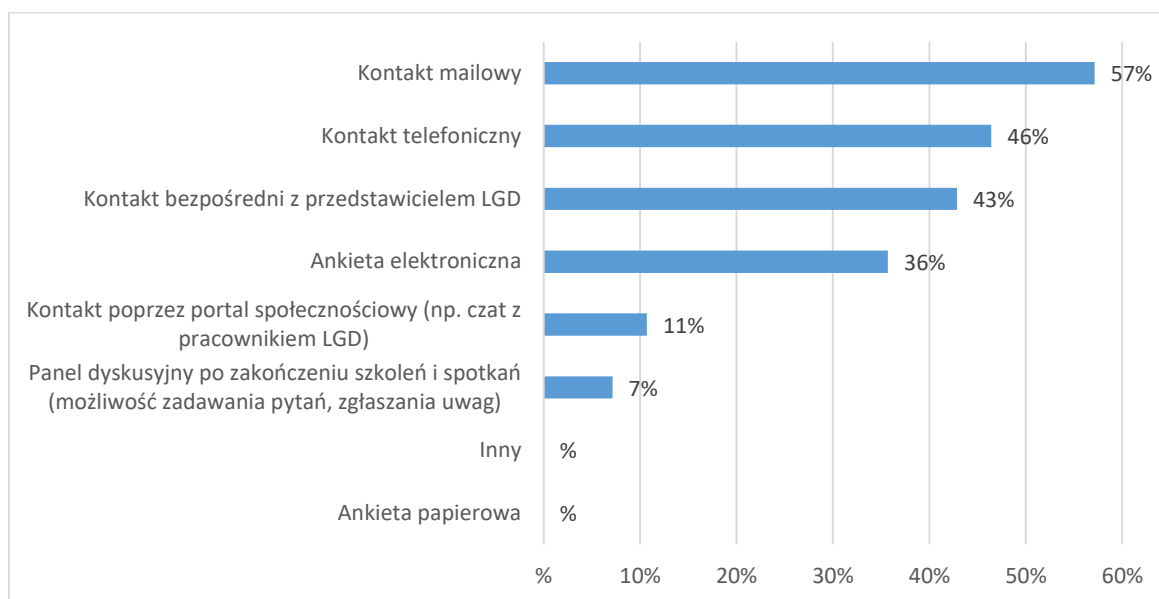
Wykres 17. Skąd czerpie Pan/Pani informacje dotyczące funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania?

Źródło: badania własne

Najbardziej popularną ścieżką wśród badanych do przekazywania informacji od społeczeństwa do LGD jest kontakt mailowy i kontakt telefoniczny. Najmniejszym powodzeniem cieszy się panel dyskusyjny po zakończeniu spotkań, szkoleń..

Wykres 18. Który z kanałów przekazywania informacji zwrotnej od społeczności do LGD byłby dla Pani/Pana najbardziej odpowiedni?

Źródło: badania własne

Doradztwo biura LGD

Stowarzyszenie Krajna Złotowska prowadzi doradztwo w swojej siedzibie. Według dostępnych danych w latach 2020 – 2021, 82 osoby otrzymały konsultacje doradcze. Doradztwo nie było świadczone we wszystkich miesiącach roku. Jakość wniosków składanych przez potencjalnych beneficjentów jest bezpośrednio skorelowana z odbyciem konsultacji doradczej. Po świadczonej usłudze wnioskodawca proszony jest o wypełnienie ankiety satysfakcji. 90% beneficjentów potwierdziło zadowolenie z przeprowadzonego doradztwa

Tabela 11. Doradztwo w liczbach

Lata	Liczba osób	Dodatkowe informacje
2020r. (IX-XII)	14	od stycznia do sierpnia nie przeprowadzono doradztwa
2021r. (I-V)	62	od czerwca do października nie przeprowadzono doradztwa
2021r. (XI-XII)	6	
suma	82	

Źródło: dane LGD

Plan komunikacji i plan szkoleń

W latach 2016 – 2021 odbyło się 25 szkoleń dla pracowników Biura LGD, Członków Zarządu, Członków Rady LGD, w tym jedno szkolenie wyjazdowe (do LGD Podkowa) oraz jedno spotkanie konsultacyjno - szkoleniowe. Dodatkowo odbywały się również w ramach Planu Szkolenia, zajęcia dla Kół Gospodyń Wiejskich. Tematyka szkoleń dotyczyła wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju, procedur naboru wniosków, wypełniania dokumentacji aplikacyjnej

i rozliczeniowej. Pracownicy LGD i członkowie organów zarządczych podnosili kompetencje w zakresie budowania partnerstw lokalnych, monitoringu i ewaluacji LSR i konkursów dla partnerów KSOW.

Głównym celem działań komunikacyjnych opracowanych przez Stowarzyszenie Krajna Złotowska jest zbudowanie pozytywnego wizerunku stowarzyszenia w środowisku lokalnym. Cele szczegółowe to przybliżenie podejścia LEADER społecznościom lokalnym, informowanie o stanie realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju, aktywizowanie społeczności lokalnych do włączania się w realizację LSR poprzez aktywny udział w przedsięwzięciach, edukacja grup docelowych, promocja projektów realizowanych w ramach Strategii.

Realizowany Plan Komunikacji definiuje grupy docelowe poszczególnych komunikatów oraz konieczność uwzględniania różnych kanałów informacji dla różnych grup odbiorców. Stowarzyszenie zidentyfikowało sześć potencjalnych grup problemów, które mogą negatywnie wpłynąć na efektywność komunikacji. Zastosowanie środków zaradczych pozwoli na zniwelowanie zagrożeń. Dąży się do uproszczenia języka i unikanie terminologii branżowej. Pokazuje się korzyści udziału w projektach unijnych. Wskazuje się na łatwą możliwość uzyskania wsparcia doradczego. Monitoring realizowanych projektów i stały kontakt

z beneficjentami to również element zwiększający jakość komunikacji. Będą organizowane szkolenia specjalistyczne, a pojedynczy beneficjent zostanie objęty dodatkową opieką by zrealizować najtrudniejsze etapy projektu.

Funkcjonowanie organów – Zarząd, Rada, Walne Zebranie Członków

Stowarzyszenie LGD Kraina Złotowska liczy 97 członków (15 sektor publiczny, 30 gospodarczy i 52 społeczny). W latach 2016 – 2021 dziewięcioosobowy Zarząd spotkał się 31 razy. Odbyło się 7 spotkań Walnego Zgromadzenia Członków. Dziewięcioosobowa Rada LGD spotykała się 21 razy.

Tabela 12. Funkcjonowanie organów

	Posiedzenia Zarządu LGD	Posiedzenia Rady LGD	WZC
--	-------------------------	----------------------	-----

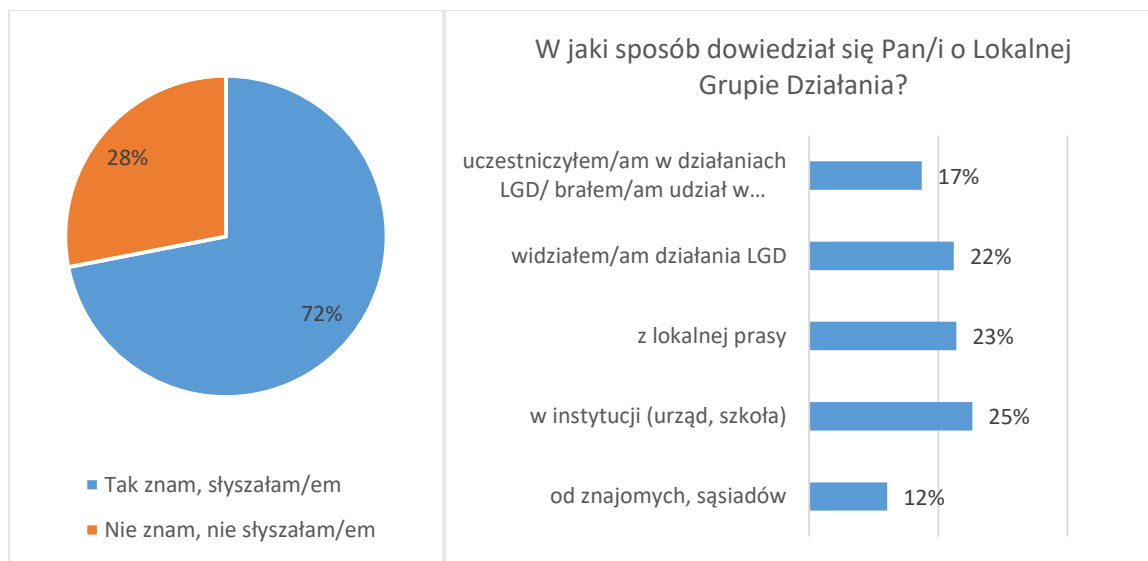
2016	9	1	1
2017	5	8	2
2018	5	4	1
2019	4	3	1
2020	4	3	1
2021	4	2	1
suma	31	21	7

Źródło: dane LGD

Rozpoznawalność LGD

Prawie trzy czwarte ankietowanych mieszkańców potwierdziło, że zna Stowarzyszenie Lokalną Grupę Działania Krajna Złotowska. Najczęściej wskazywanym źródłem tej wiedzy są instytucje, takie jak urzędy i szkoły oraz lokalna prasa. Prawie 40%, spośród tych, którzy deklarują znajomość LGD uczestniczyło w działaniach podejmowanych przez Stowarzyszenie lub przynajmniej te inicjatywy widziało.

Wykres 19. Czy zna Pan/i Stowarzyszenie Lokalną Grupę Działania Krajna Złotowska?

Źródło: badania własne

Inne działania LGD

W okresie 2016 – 2021 Stowarzyszenie przeprowadziło szereg działań w ramach aktywizacji środowiska lokalnego. Dbano o integrację środowisk wiejskich, podczas spotkań z jego przedstawicielami (2018-2021), takich jak: spotkania integrujące społeczność lokalną połączone z promocją książki "Dziedzictwo Kulinarne Krajny Złotowskiej i biesiady Kół Gospodyń Wiejskich, w której udział brały Sołectwa i organizacje pozarządowe. LGD było

partnerem Złotowskiej Biesiady z Leśnym Smakiem - (2019) i Festiwalu Folkloru, Kuchni i Kultury Krajeńskiej (2020).

Aktywizacji ludności, promocji regionu, a także ochronie dziedzictwa kulturowego Krajny służyły coroczne Jarmarki Krajeńskie i Bożonarodzeniowe (2016-2021), którego współorganizatorem było Stowarzyszenie. Na Jarmarkach rękodzielnicy mogli zaprezentować swój dorobek i rękodzieła, a KGW miały możliwość zaprezentowania swoich umiejętności kulinarnych. Tradycje regionu utrwalano także podczas otwartych warsztatów dawnych zawodów (Sztuka Ludowa na Krajnie, 2017-2018), wydarzenia "Porozmawiajmy o hafcie krajeńskim" (2018), a także podczas konkursu kulinarnego "Bitwa regionów-bitwa na smaki" (2018-2019,2021). Idea konkursu zrodziła się z zamiłowania do polskiej kuchni regionalnej i rodzinnego folkloru oraz chęci promocji polskiej żywności i szerzenia patriotyzmu konsumenckiego. Specjałom kuchni myśliwskiej były poświęcone natomiast warsztaty kulinarne kuchni myśliwskiej, w których udział wzięło ponad 80 osób z Kół Gospodyń Wiejskich (2021).

W ramach działań wspierających turystykę i rekreację Stowarzyszenie corocznie organizowało (lub było w minionych latach współorganizatorem) rajdy rowerowe i samochodowe (2018-2019). Wraz z Towarzystwem Turystów Przyrodników i Krajoznawców było współorganizatorem kursu instruktora turystyki kwalifikowanej o specjalności: turystyka rowerowa (2016). Popularyzacji regionu służył konkurs literacki "Wydarzyło się na Krajnie" którego Stowarzyszenie było współorganizatorem, a szerzeniu postaw patriotycznych, też współorganizowane przez LGD, Manewry Proobronne „Krajna 2017” i Rajd Niepodległości (2021).

Stowarzyszenie brało udział w V Polsko-Niemieckiej biesiadzie ze Skatem (2019) i w zorganizowanym w ramach XXX Międzynarodowego Festiwalu Folklorystycznym „Bukowińskie Spotkania” , konkursie dla dzieci "O małą czadową - kopyść"(2019).

W minionym okresie odbywały się liczne spotkania szkoleniowe z lokalnymi KGD, miał miejsce wyjazd integracyjny sołtysów do Gdańska jako nagroda dla sołtysów nominowanych w konkursie „Sołtys Ziemi Złotowskiej 2018”, a także spotkanie regionalne w ramach konsultacji publicznych Strategii Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa 2030. Ponadto miało miejsce spotkanie z wiceministrem rolnictwa, którego Stowarzyszenie było współorganizatorem, Forum Sołtysów (2019-2020,2022). Stowarzyszenie wraz z UMWW reprezentowało stoisko województwa podczas TUR w Poznaniu, brało udział w Ogólnopolskim Kongresie wiosek w Warszawie.

W ramach działań wspierających bezpieczeństwo dzieci i młodzieży LGD wraz z Powiatową Policją w Złotowie prowadziło akcję edukacyjną "Bezpieczna droga do szkoły", która miała na celu przekazanie najmłodszym szkolnych woreczków odblaskowych na obuwie (2019).

Stowarzyszenie brało też udział w Ogólnopolskim turnieju wiedzy pożarniczej "Młodzież zapobiega pożarom".

LGD organizowała i uczestniczyła w wizytach studyjnych do LGD Podkowa i grupy studyjnej z gm. Krzywiń (2017). Wizyty miały na celu wymianę wiedzy i informacji oraz promowanie inicjatyw lokalnych. Wyjazd w teren do gospodarstw agroturystycznych pokazał dobre praktyki mieszkańców obszaru Krajny. W 2018 Stowarzyszenie brało udział w wizycie studyjnej z udziałem 40 osób, podczas którego odwiedzano najciekawsze zakątki regionu i jego bogactwo kulturowe. W tym roku odbyło się również seminarium na temat bogactwa przyrodniczego Krajny, w ramach realizacji projektu KSOW "Dziedzictwo Kulinarne Krajny Złotowskiej - co w Kniei pichć - warsztaty kuchni myśliwskiej". Udział wzięło 80 osób z KGW i Stowarzyszeń.

W ramach udziału Stowarzyszenia w wydarzeniach i działaniach innych instytucji w 2017 LGD sfinansowała spot "Czujka na straży Twojego bezpieczeństwa", który jest ogólnopolską kampanią edukacyjną na temat zagrożeń tlenkiem węgla oraz pożarem, ponadto uczestniczyła w wydarzeniu „Europa przy wielkopolskim stole wielkanocnym”, na którym była możliwość promocji kultury i dziedzictwa naszego obszaru. W tym samym roku promowała powiat Złotowski podczas Świąta Warty oraz województwo Wielkopolskie podczas Jarmarku Kujawsko-Pomorskiego, a także brała udział w spotkaniu z przedstawicielami bibliotek publicznych i szkolnych z obszaru. Podczas spotkania biblioteki otrzymały „Mały słownik gwary krajeńskiej”.

W 2019 roku LGD była fundatorem nagród w zawodach w skokach konnych i brała udział w XXII Buczkowskiej Konferencji Naukowej. W roku 2020 Stowarzyszenie brało udział w jubileuszu 10-lecia działalności LGD „Między Wisłą a Kampinosem”, ufundowała nagrody do „II Grand Prix Pomorza w Skata” zawodów jeździeckich. Dyrektor biura LGD uczestniczył w warsztatach "Budowanie partnerstw jako sposób zwiększania kompetencji LGD w świetle nowych wyzwań klimatycznych", a jego przedstawiciele w XXIII Buczkowskiej Konferencji Naukowej.

5.4. Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju

Realizacja rzeczowa

W ramach 4 celów ogólnych i 4 wskaźników oddziaływania wyznaczonego w LSR zaplanowano 12 przedsięwzięć z 25 wskaźnikami produktu. 9 z 25 wskaźników produktu ma realizację umowy na poziomie minimum 100%. W przypadku pięciu wskaźników produktu ich realizacja jest na poziomie 0% (stan na koniec 2021 roku). Są to przedsięwzięcia związane

z wspieraniem tworzenia inkubatorów przetwórstwa, wspieranie rozwoju rynków lokalnych, operacje nastawione na innowacje oraz projekty dotyczące ochrony środowiska.

Tabela 13. Realizacja rzeczowa – stan na 31.12.2021 r.

Przedsięwzięcie	Wskaźniki produktu	Jednostka miary	Stan docelowy	Realizacja (%)	
				Umowy	Płatności
Podejmowanie działalności gospodarczej	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	szt.	34	66,67	77,51
	Liczba operacji ukierunkowanych na innowacje	szt.	8	200,00	200
Rozwijanie działalności gospodarczej	Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	szt.	20	45,00	10,00
	Liczba operacji ukierunkowanych na innowacje	szt.	7	85,71	85,71
	Liczba nowych miejsc noclegowych	szt.	25	164	164
Wspieranie tworzenia i rozwoju inkubatorów przetwórstwa lokalnego	Liczba nowych inkubatorów (centrów) przetwórstwa lokalnego	szt.	1	0	0
	Liczba operacji ukierunkowanych na innowacje	szt.	1	0	0
Wspieranie rozwoju sieci krótkich łańcuchów i rynków lokalnych	Liczba sieci w zakresie krótkich łańcuchów żywnościowych lub rynków lokalnych które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR	szt.	1	0	0
	Liczba sieci w zakresie usług turystycznych, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR	szt.	1	0	0
Inwestycje w obszarze turystyki i rekreacji	Liczba nowych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	szt.	53	66,04	40,54
	Liczba przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	szt.	1	100	0
Rewitalizacja obiektów zabytkowych	Liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim	szt.	5	100	80
Inwestycje w obszarze dziedzictwa historycznego i kulturowego	Liczba zrealizowanych operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego*	szt.	5	100	0
	Liczba podmiotów wspartych w ramach operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego	szt.	7	100	0
Budowa i modernizacja dróg lokalnych w zakresie włączenia	Długość wybudowanych lub przebudowanych dróg	kilometry	1	0,81	0,81

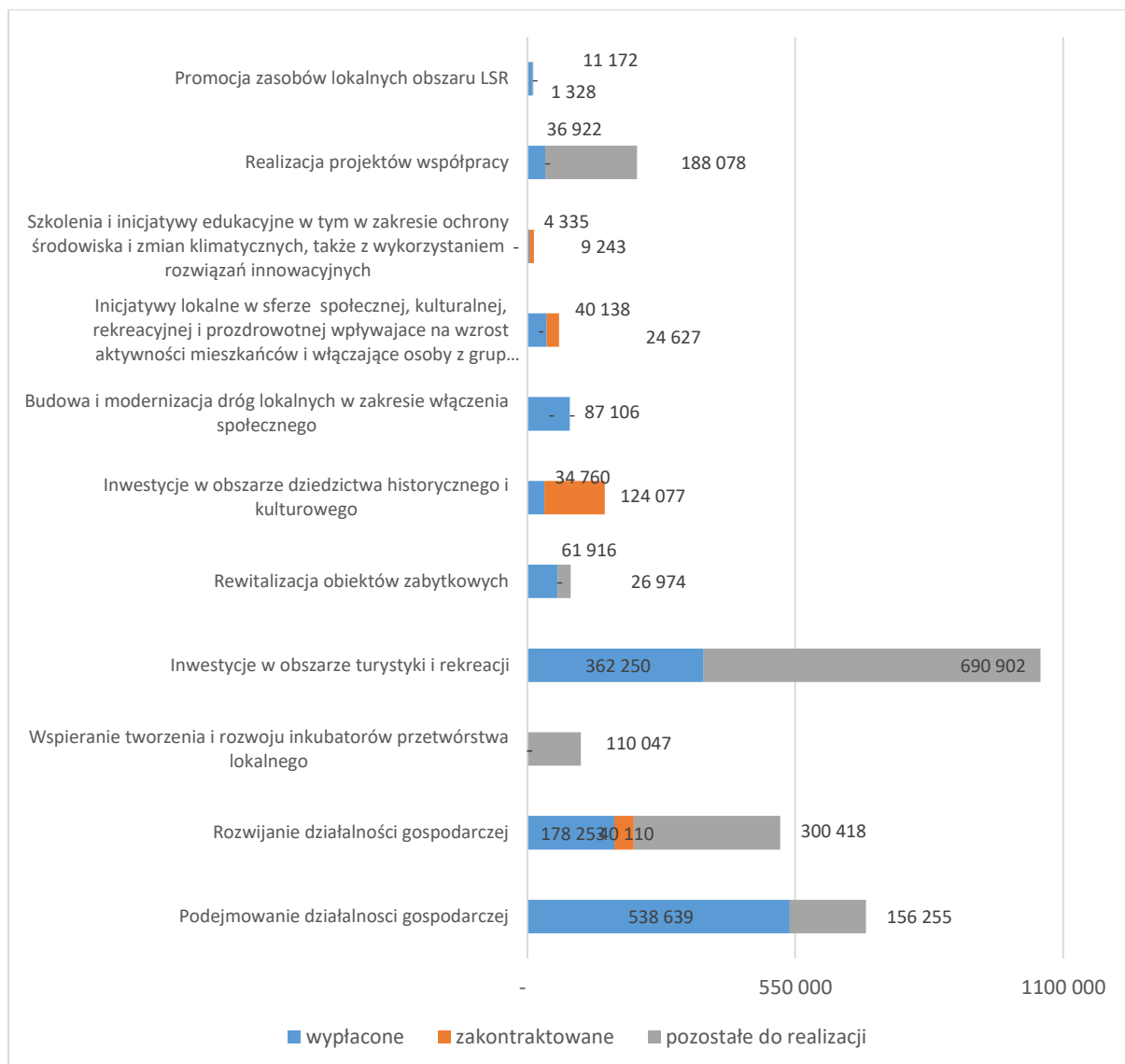
społecznego					
Inicjatywy lokalne w sferze społecznej, kulturalnej, rekreacyjnej i prozdrowotnej wpływające na wzrost aktywności mieszkańców i włączające osoby z grup defaworyzowanych	Liczba wydarzeń	szt.	44	0	0
	Liczba podmiotów lokalnych, które otrzymały wsparcie na realizację inicjatywy lokalnej	szt.	23	78,26	0
	Liczba operacji ukierunkowanych na innowacje	szt.	11	0	0
Szkolenia i inicjatywy edukacyjne w tym w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych, także z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych	liczba szkoleń	szt.	48	0	0
	Liczba operacji ukierunkowanych na innowacje	szt.	2	100	0
Realizacja projektów współpracy	liczba zrealizowanych projektów współpracy	szt.	7	28,58	28,5
	liczba przeprowadzonych wydarzeń promocyjnych	szt.	3	100	100
	liczba programów edukacyjnych związanych z dziedzictwem kulturalnym i historycznym Krajny	szt.	3	33,33	33,33
Promocja zasobów lokalnych obszaru LSR	Liczba przeprowadzonych kampanii promocyjnych	szt.	2	50	50
	Liczba publikacji promujących obszar LSR w tym serwisów internetowych	szt.	1	100	100

Źródło: dane LGD

Postęp finansowy

Najwięcej środków w EURO wypłacono w ramach *Podjęcie działalności gospodarczej* (839 tys. EUR) i *Inwestycje w obszarze turystyki i rekreacji* (362 tys. EUR). To ostatnie przedsięwzięcie ma również dużą kwotę zaplanowaną do realizacji (691 tys. EUR), podobnie jak *Rozwijanie działalności gospodarczej* (300 tys. EUR).

Wykres 20. Realizacja finansowa w EURO – stan na 31.12.2021 r.

Źródło: dane LGD

Opis projektów współpracy

„Cztery Pory Roku na Krajinie” to projekt współpracy zrealizowany przez Stowarzyszenie w partnerstwie z trzema LGD: Stowarzyszeniem Partnerstwo dla Krajny i Pałuk, Stowarzyszeniem LGD Krajna nad Notecią, Stowarzyszeniem NASZA KRAJNA. Celem ogólnym projektu była promocja potencjału historycznego, kulturowego i przyrodniczego obszaru Krajny, a celem szczegółowym wzrost zainteresowania lokalnych społeczności własnym regionem, a także zwiększenie aktywności i zaangażowania dzieci i młodzieży w życie społeczno-kulturowe obszaru partnerskich LGD. Wśród celów szczegółowych znalazło się także pielęgnowanie przez dzieci i młodzież tradycji kulturowych regionu Krajny poprzez interesujące dla nich nowe formy spędzania wolnego czasu. W ramach projektu

zrealizowanych zostało wiele działań promujących obszar historycznej Krajny. Wydano publikację "Leksykon Krajny" oraz "Książd Bolesław Domański - człowiek z Krajny", zorganizowano cykl kulinarnych warsztatów dla dzieci i młodzieży u wszystkich uczestników projektu. Stowarzyszenie zrealizowało warsztaty „Krajeńskie Smaki – jesień” – motywem przewodnim były produkty, potrawy i przetwory z grzybów i owoców. Motywem przewodnim warsztatów zorganizowanych przez partnerskie LGD były pozostałe pory roku. Zajęcia "Produkty lokalne szansą na biznes" skierowano do osób planujących uruchomienie działalności gastronomicznej. Powstała także aplikacja mobilna "Rajza - na szagę przez Krajnę". Projekt "Cztery Pory Roku na Krajnie" został doceniony w ogólnopolskim konkursie na projekty współpracy. W ramach konkursu ogłoszonego przez MRiRW „Razem lepiej ciekawiej – trzydzieści dwie opowieści o wspólnocie” w kategorii „Kapitał społeczny, dziedzictwo lokalne”, projekt został laureatem i uzyskał główną nagrodę w kraju. Projekt został zrealizowany w latach 2017-2019.

Projekt współpracy „Marka Lokalna Szansą Rozwoju Obszaru LGD” został zrealizowany we współpracy ze Stowarzyszeniem „Między Wisłą a Kampinosem”, Stowarzyszeniem LGD „Beskid Gorlicki” oraz partnerem zagranicznym LGD Devnya- Aksakovo (Bułgaria). Celem projektu było promowanie obszaru objętego LSR poprzez wymianę wiedzy i doświadczeń w procesie zarządzania marką lokalną. Przedstawiciele Stowarzyszenia wzięli udział, w ramach projektu, w wizytach studyjnych u dwóch partnerów projektu - LGD Beskid Gorlicki i LGD „Między Wisłą a Kampinosem”.

6. Odpowiedź na wszystkie wskazane pytania badawcze

Ocena wpływu na główny cel LSR (jeśli inny niż obszary poniżej)

Zakończenie wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju przypadnie na połowę 2024 roku. Dopiero w kolejnym roku dostępne będą dane GUS. Obecnie można jedynie w przybliżeniu określić tendencje ponieważ nie da się przewidzieć, jakie wartości będą mieć wskaźniki za kilka lat. W strategii przewidywano, że nastąpi 4% wzrost liczby podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców. Rzeczywisty wzrost pomiędzy 2015 a 2021 rokiem wyniósł 17%. Niestety nie GUS nie wspiera już zbierania danych o turystach krajowych w każdej gminie więc obliczanie wskaźnika Schneidera będzie niemożliwe. Wiadomo natomiast, że po doświadczeniach z pandemią, znacząco spadły wartości dotyczące turystyki. Miejmy nadzieję, że na czas weryfikacji danych za 2024 rok sytuacja wróci do normy czyli stabilnego wzrostu ruchu turystycznego. W przypadku salda migracji rok 2021 zakończył się niską wartością tego wskaźnika, na poziomie -0,19, ma on jednak tendencje do znaczących wahań (-3,3 w 2020 i -5,5 w 2019). Ostatni z celów ogólnych dotyczył aktywności społecznej mieszkańców. Przewidywano, że liczba organizacji pozarządowych wzrośnie do 2,6 na 1 tys. mieszkańców. Dane GUS z 2021 roku wskazują, że fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych jest na obszarze LGD 3,4 na 1 tys. mieszkańców.

Wszystkie powyższe dane zostały zgromadzone za rok 2021, a rozliczenie wskaźników oddziaływania musi nastąpić po rozliczeniu się ostatniego beneficjenta. Z ostatecznymi informacjami trzeba poczekać więc co najmniej do początku 2025 rok, gdy GUS opublikuje dane za rok 2024.

CEL OGÓLNY 1	Wzrost aktywności gospodarczej na obszarze LGD Krajna Złotowska do 2023 roku			
Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego I	Jednostka miary	Stan początkowy 2015 rok	Plan 2023 rok	Źródło danych sposób pomiaru
Wzrost liczby podmiotów gospodarczych na 1000 ludności	Sztuka	72	75	GUS – BDL / pomiar na koniec okresu monitorowania

CEL OGÓLNY 2	Poprawa atrakcyjności obszaru LSR poprzez wykorzystanie ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej, obiektów dziedzictwa kulturowego i historycznego na obszarze LSR do 2023 roku			
Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego II	Jednostka miary	Stan początkowy 2015 rok	Plan 2023 rok	Źródło danych sposób pomiaru
Wzrost liczby turystów korzystających z noclegów przypadająca na 1000 mieszkańców stałych (wskaźnik Schneidera)	osoba	137,07	145	GUS – BDL / pomiar na koniec okresu monitorowania zgodnie z częstotliwością publikowania danych statystycznych

CEL OGÓLNY 3	Wzmocnienie społeczności lokalnej w przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu, rozwijające w lokalnych środowiskach inicjatywy oparte na			
--------------	---	--	--	--

	wykorzystaniu zasobów do 2023 roku			
Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego III	Jednostka miary	Stan początkowy 2015 rok	Plan 2023 rok	Źródło danych sposób pomiaru
Zmniejszenie ujemnego salda migracji na 1000 mieszkańców na obszarze LSR do 2013 roku	procent	-2,90	-2,70	GUS – BDL / pomiar na koniec okresu monitorowania zgodnie z częstotliwością publikowania danych statystycznych

CEL OGÓLNY 4	Wzrost aktywności mieszkańców zmierzający do poprawy warunków życia oparty na poczuciu identyfikacji z obszarem LSR do roku 2023			
Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego IV	Jednostka miary	Stan początkowy 2015 rok	Plan 2023 rok	Źródło danych sposób pomiaru
Wzrost liczby organizacji społecznych mających siedzibę lub zarejestrowany oddział, lub filię na obszarze LSR na 1000 mieszkańców	sztuka/1000 mieszkańców	2,48	2,60	GUS – BDL / pomiar na koniec okresu monitorowania zgodnie z częstotliwością publikowania danych

Ocena wpływu na kapitał społeczny

W cele główne Lokalnej Strategii Rozwoju wpisana był wzrost aktywności mieszkańców w celu poprawy warunków życia w gminach obszaru LGD Krajna Złotowska. W swoich działaniach Stowarzyszenie kładzie duży nacisk na budowanie partnerstw lokalnych i aktywizację mieszkańców. Korzystny wpływ na kapitał społeczny ma również realizacja projektów grantowych i projekty współpracy, które pozwalają edukować mieszkańców obszaru

i pomagają rozwijać partnerstwo lokalne. Dużą rolę w budowie kapitału społecznego miały również realizacje infrastrukturalne i wsparcie niekomercyjnej działalności turystycznej, we współpracy z samorządami i organizacjami pozarządowymi.

W nowym okresie planowania budowa kapitału społecznego pozostanie jednym z priorytetów. LGD Krajna Złotowska zamierza uruchomić lokalne centrum wolontariatu, którego funkcjonowanie powinno mieć duży wpływ na aktywizację lokalnej społeczności i przyczynić się do wzmocnienia społecznego kapitału.

Przedsiębiorczość

Wzrost aktywności gospodarczej na obszarze LGD Krajna Złotowska poprzez wspieranie podejmowania i rozwijania działalności był jednym z głównych celów Lokalnej Strategii Rozwoju. Nie zawsze współpraca z istniejącymi przedsiębiorstwami przebiega dobrze, zdarzają się problemy z rozliczaniem, przedłużanie terminów – LGD nie ma to wpływu, a niestety może na tym ucierpieć wizerunek Stowarzyszenia. Dobrym kierunkiem działań było wsparcie zagród edukacyjnych, wsi tematycznych oraz wsparcie edukacyjne osób, zamierzających zaangażować się w działalność gospodarczą.

W przyszłej strategii należy skupić się na rozwoju i rozwijaniu przedsiębiorczości wiejskiej, do przedsiębiorców z większych ośrodków trafia już wiele innych programów, które pomagają im rozwijać działalność.

Turystyka i dziedzictwo kulturowe

W ramach celu poprawy atrakcyjności obszaru strategia wskazywała inwestycje w obszar turystyki i rekreacji jako jeden z kierunków jego realizacji. Działania LGD miały duży wpływ na poprawę potencjału turystycznego obszaru Krajna Złotowska, który stał się nieformalnym, ale żywym centrum turystycznym regionu. Dzięki działaniom LGD, wspierającym działalność branży turystycznej, dzięki wydawnictwom LGD czy stworzonej przez LGD w ramach projektu współpracy aplikacji „Rajza na szagę przez Krajnę” są promowane walory przyrodnicze i turystyczne regionu oraz unikalne dziedzictwo kulinarne. Ten obszar działalności Stowarzyszenia sprawia również, że LGD Krajna Złotowska jest bardzo dobrze rozpoznawalne i cieszy się zaufaniem mieszkańców obszaru, którzy uważają Stowarzyszenie za koło napędowe rozwoju regionu.

Bardzo bogate dziedzictwo kulturowe regionu – własna gwara, własne stroje – nie zawsze było doceniane, i to właśnie udało się zmienić dzięki działalności LGD. Powstał pierwszy leksykon Krajny, wydawnictwo, które przybliży bardzo ciekawą historię społeczno-polityczną regionu. Ze spotkań konsultacyjnych wynika, że tego typu działania były bardzo potrzebne i w następnym okresie programowania Stowarzyszenie również będzie kładło nacisk na ten obszar działalności.

Grupy defaworyzowane

Z perspektywy sześciu lat wdrażania strategii wydaje się, że należy dokonać pewnej redefinicji grup defaworyzowanych. Na pewno należy objąć wsparciem, oprócz osób niepełnosprawnych, osoby starsze – ze spotkań konsultacyjnych wynika, że dużym zainteresowaniem cieszy się wolontariat senioralny. Nie sprawdziło się kierowanie wsparcia do matek samotnie wychowujących dzieci, zainteresowanie ze strony tak zdefiniowanej grupy podjęciem działalności gospodarczej było znikome. Również, w związku ze spadkiem bezrobocia, nie trzeba wydzielać konkretnego wsparcia dla tej grupy, natomiast koniecznym wydaje się uznanie w nowej strategii młodzieży za grupę defaworyzowaną i skierowanie do niej większej pomocy, skłonienie jej do aktywności i udziału w życiu społecznym.

Innowacyjność

Innowacyjność jest dość trudnym kryterium, trudno jednoznacznie zdefiniować i ocenić innowacyjność. LGD Krajna Złotowska przyznawało punkty za innowacyjność projektów,

zauważając ich nowatorstwo w skali gminy czy regionu, lecz zawsze to kryterium wywoływało dyskusję wśród Rady. W nowym okresie programowania punkty za innowacyjność nadal będą przyznawane, ale będą miały mniejszy wpływ na całościową ocenę projektów.

Projekty współpracy

Projekty współpracy to bardzo dobre narzędzie. LGD Krajna Złotowska zrealizowała jeden międzywojewódzki i jeden międzynarodowy projekt współpracy – obydwa przyczyniły się w wyraźny sposób do wspomnianego wcześniej rozwoju turystycznego regionu. Trzeci projekt jest w fazie realizacji, trzy kolejne czekają na zatwierdzenie. Projekty współpracy angażują wiele osób, pozwalają wymieniać doświadczenia i promują dobre pomysły. W przyszłym okresie barierą może okazać się nowy sposób finansowania projektów współpracy, który wydaje się mniej przyjazny.

Ocena funkcjonowania LGD

Bardzo dobrze przebiega współpraca LGD z samorządowcami, wójtowie i burmistrzowie zaangażowali się aktywnie w działalność Stowarzyszenia, co bardzo przyspiesza procesy decyzyjne. Starostwo udostępniło bezpłatnie pomieszczenia dla biura LGD. Wszyscy samorządowcy są zainteresowani rozwojem obszaru i widzą pozytywny wpływ Stowarzyszenia na ten rozwój.

Bardzo dobrze przebiega współpraca z organizacjami sektora społecznego – dzięki LGD, dzięki grantom, udało się zaktywizować organizacje pozarządowe i umożliwić ich współpracę pomiędzy sobą. Na terenie działalności Stowarzyszenia funkcjonuje 70 Kół Gospodyń Wiejskich, działa 7 chórów. Wydaje się, że współpraca LGD Krajna Złotowska z organizacjami sektora społecznego przebiega wzorcowo, pojawia się wiele zapytań z innych obszarów o sposoby na osiągnięcie takiego sukcesu.

Dobrze przebiega współpraca z przedsiębiorcami, wielu z tych, którzy skorzystali ze wsparcia LGD wciąż angażuje się w działalność Stowarzyszenia, pojawiają się zapytania o możliwość dalszej współpracy, przedsiębiorcy chętnie uczestniczą i wspomagają wydarzenia organizowane przez LGD. Tylko niewielki procent przedsiębiorców wspartych funduszami LGD nie jest zainteresowanych dalszą współpracą ze Stowarzyszeniem.

Biuro LGD jest lokalnym liderem aktywności społecznej, jest miejscem, do którego chętnie zgłaszają się i gdzie szukają pomocy osoby lub organizacje chcące stworzyć coś ciekawego. Biuro chętnie służy pomocą i wsparciem wszystkim takim inicjatywom.

W jeszcze skuteczniejszym realizowaniu LSR pomocne byłoby skrócenie czasu oceny wniosków, długi czas oczekiwania zniechęca wielu przedsiębiorców i zmusza ich do szukania

innych źródeł finansowania. Zbędnym narzędziem, niepotrzebnie wydłużającym czas oceny, wydaje się podwójna ocena wniosków, najpierw przez LGD, a następnie przez Urząd Marszałkowski.

Ocena procesu wdrażania

Realizacja finansowa LSR nie nastroczała problemów, dobre planowanie i terminowy wpływ składek umożliwiały sprawną realizację.

Jedyną poważniejszą zmianą w LSR była rezygnacja z grantów po 3 konkursach grantowych. Okazało się, że procedury i terminy nie są korzystne dla grantobiorców i można to zrealizować prościej i szybciej, przenosząc fundusze z grantów na turystykę do konkursów kierowanych do samorządów. Okazało się to dobrym pomysłem.

Procedury naboru, wyboru i realizacji ze strony LGD nie stanowiły problemu dla potencjalnych beneficjentów, w sytuacjach niejasny pomagały konsultacje. Pewne problemy pojawiały się przy interpretacji przez Urząd Marszałkowski niektórych zapisów we wnioskach. Można stwierdzić, że największe problemy stwarzały procedury na etapie uzupełnień wniosków.

Kryteria, dobrze dobrane i zdefiniowane już w procesie tworzenia LSR, umożliwiły wybór najlepszych i najbardziej przydatnych dla regionu projektów. Jedyną zmianą wprowadzoną podczas oceny wniosków było dodanie do wspieranych działów gospodarki szeroko rozumianej branży medycznej.

Niektóre wskaźniki zostały podniesione, z niektórych po odejściu od grantów trzeba było zrezygnować. Wydaje się, że dobrze pomagały ocenić realizację wspieranych projektów.

Wartość dodana podejścia LEADER

Powstanie LGD spowodowało integrację lokalnych samorządów i ściślejszą współpracę między gminami, przyczyniło się do wzrostu zainteresowania wśród przedsiębiorców lokalnymi działaniami, sprawiło, że zaktywizowały się organizacje pozarządowe.

Stworzona w ramach wspierania niekomercyjnej działalności turystycznej infrastruktura działa i cieszy się zainteresowaniem, wpływ na to ma też dopasowanie wspieranych projektów do lokalnych potrzeb. Na każdym z projektów zrealizowanych przy wsparciu LGD widnieje odpowiednia tablica informacyjna, duży wpływ na uświadomienie roli Stowarzyszenia ma wydawana cyklicznie publikacja, informująca mieszkańców o projektach zrealizowanych we współpracy z LGD Krajna Złotowska. Wkrótce podobna publikacja ukaże się na stronie internetowej LGD, co pozwoli promować działalność Stowarzyszenia i być może będzie stanowił inspirację nie tylko dla mieszkańców regionu.

Warto podkreślić, że oferta LGD jako jedna z niewielu jest skierowana do wszystkich podmiotów działających na obszarze – do mieszkańców, do samorządów, do sektora społecznego, do przedsiębiorców czy organizacji nieformalnych.

Realizowane w ramach LSR projekty zakładały komplementarność, co pozwoliło jeszcze bardziej i pełniej przyczynić się do rozwoju regionu. Dzięki działaniom LGD Krajna Złotowska udało się w pewnym stopniu uczynić rejon atrakcyjniejszym turystycznie, powoli staje się on nie terenem tranzytowym a regionem wypoczynkowym.

Dodatkowe pytania badawcze

Współpraca z Urzędem Marszałkowskim była dość dobra, czasem przebiegała płynniej, czasem nie udawało się uniknąć pewnych problemów. Brakuje możliwości konsultacji, szwankuje przepływ informacji, pewien problem stanowi też brak decyzyjności urzędników Urzędu Marszałkowskiego.

Bardzo dobrze i sprawnie przebiega współpraca w ramach sieci LGD. Sieć jest doskonałym obszarem dla współpracy, umożliwia sprawną wymianę informacji, bywa też źródłem inspiracji. W ramach sieci ustalane są też wspólne działania wobec podmiotów zewnętrznych.

7. Podsumowanie, wnioski i rekomendacje

Realizacja wskaźników strategii postępuje sukcesywnie. W związku z przedłużeniem okresu programowania nie można jeszcze mówić o zakończeniu prac nad wdrażaniem LSR. Na koniec 2021 roku jeszcze znaczące kwoty pozostały w kluczowych przedsięwzięciach. Nabory ogłoszone i zrealizowane w 2022 roku znacząco poprawiły sytuację wykorzystania budżetu, ale z końcową oceną trzeba będzie poczekać na rozliczenie się ostatniego beneficjenta. Największym zagrożeniem jest obecnie wysoka inflacja i niepewność rynkowa. Czynniki te sprawiają, że wnioskodawcy zobowiązani są do realizacji operacji zaplanowanych w innych realiach ekonomicznych. Głównym czynnikiem wpływającym na poziom realizowalności operacji jest długość procesu aplikowania, szczególnie części weryfikacji wniosków przez pracowników Urzędu Marszałkowskiego.

Powstanie i działanie LGD istotnie wpłynęło na relacje pomiędzy poszczególnymi sektorami. Samorządy mocno angażują się w funkcjonowanie LGD. Współpraca i komunikacja są na bardzo wysokim poziomie. Składki przekazywane przez gminy w znaczący sposób ułatwiają realizację działań Stowarzyszenia. Z drugiej strony samorządy mogą liczyć na aktywizację działań oddolnych, wsparcie organizacji pozarządowych na swoim terenie oraz fundusze na budowę lub przebudowę małej infrastruktury niekomercyjnej. Organizacje pozarządowe, dzięki sieciowaniu nawiązały trwałe relacje nie tylko z LGD ale innymi NGO z obszaru. Dzięki grantom można było zrealizować oddolne inicjatywy. Przedsiębiorcy nie zawsze angażują się w działania LGD po rozliczeniu operacji. Wydatkowanie ponad połowy budżetu na wsparcie przedsiębiorczości powinno skutkować również wzrostem aktywności sektora gospodarczego w Stowarzyszeniu. Rekomendacją dla LGD jest stworzenie warunków do bardziej aktywnego uczestnictwa przedsiębiorców w społecznych działaniach LGD.

Rada LGD jest organem, którego zadaniem jest wybór do realizacji najlepszych wniosków. Do realizacji tego celu służą lokalne kryteria wyboru operacji. Najwięcej wątpliwości członkowie Rady zgłaszali do kryteriów innowacyjności oraz ochrony środowiska. Definicje i reguły operacyjne pozwalające właściwie ocenić zgodność wniosku z tymi kryteriami nie były dostatecznie precyzyjne. Pozostałe kryteria są na zadawalającym poziomie i nie były zbyt często zmieniane. Niemniej ważne jest by LGD w ciągły sposób monitorowała jakość kryteriów i w razie konieczności wprowadzała konieczne zmiany. Rada oprócz swej podstawowej funkcji pełni też rolę społeczną w Stowarzyszeniu. Reprezentuje wszystkie sektory i wszystkie gminy, a zarazem jest reprezentantem LGD na swoim terenie. Władze LGD powinny wspierać członków Rady szkoleniami nie tylko w wymiarze ściśle profesjonalnym ale również związanymi z pełnioną dodatkową rolą społeczną.

Wdrażanie i praktyczna realizacja większości zadań związanych ze strategią spoczywa na biurze LGD. Pracownicy ogłaszają nabory wniosków, organizują szkolenia dla wnioskodawców, udzielają doradztwa. To na pracownikach biura LGD spoczywa obowiązek dbałości o jakość składanych wniosków. Biuro zapewnia również realizację planu komunikacji,

planu szkoleń, projektów współpracy czy projektów grantowych. Ocena tych działań jest bardzo wysoka, niezależnie od metody pomiaru ani grupy dokonującej oceny. Same pozytywne oceny wyrażają zarówno wnioskodawcy, beneficjenci jak i członkowie LGD. Doceniana jest sprawność działania, profesjonalizm, wiedza i doświadczenie, a także przyjazne podejście do odwiedzających biuro LGD. Dodatkowo trzeba zauważyć, że opinia o całym Stowarzyszeniu jest powiązana z ocenami biura. Wszystko to sprawia, że władze LGD powinny dążyć do wszelkich starań by docenić wysiłki pracowników biura i zapewnić im jak najlepsze warunki pracy.

Turystyka stanowi jeden z najważniejszych kierunków rozwoju regionu. Bogactwo przyrodnicze oraz historyczne sprawia, że nie można zrezygnować z pełnego wykorzystania tego potencjału. Działania wspierające infrastrukturę turystyczną uzupełniane są przez działania promocyjne. Struktura LGD stanowi idealne pole do integracji oferty turystycznej obszaru chociażby poprzez sieciowanie. W obecnych czasach trudno jest podejmować tego typu działania z pominięciem działań cyfrowych, ale Stowarzyszenie ma już doświadczenie w podejmowaniu tego typu aktywności i zdecydowanie rekomendacją jest rozwijanie tego kanału komunikacji i promocji.

Wdrażanie strategii utrudnione jest przez biurokrację. O ile LGD nie ma poważniejszych problemów z procedurami to wnioskodawcy negatywnie odnosili się do ich jakości, przede wszystkim z perspektywy ich obszerności. Dużo negatywnych opinii zebrali również wnioski, biznesplan, ilość załączników czy brak elektronicznych formularzy wniosków zmuszający do korzystania z niedostosowanego Excela. Drugim problemem biurokratycznym jest długość procedury aplikacyjnej. Po stosunkowo szybkiej ścieżce oceny i wyboru przez LGD następuje długotrwała procedura weryfikacji w Urzędzie Marszałkowskim. Wnioskodawcy zwracali również uwagę na dysproporcję pomiędzy kilkumiesięcznym czasem jaki ma do dyspozycji urząd, a późniejszym terminem dostarczenia uzupełnień. Same uzupełnienia i ich szczegółowość również są przedmiotem krytyki. Po stronie LGD wymagana jest dokumentacja, której przygotowanie sprawia, że pracownicy mają mało czasu na działania aktywizacyjne

i animacyjne skierowane do mieszkańców. Rekomendacja odbiurokratyzowania nie może być pominięta w ewaluacji, mimo, że tylko w niewielkim stopniu dotyczy Stowarzyszenia.

*Ewaluacja końcowa wymagała od wszystkich członków Stowarzyszenia wyjątkowej pracy. Krótki czas realizacji badań sprzyjał kumulowaniu działań. Niemniej wsparcie i zaangażowanie władz LGD, pracowników i członków LGD zapewniło sukces realizacji wszystkich założonych działań. Na koniec należy jeszcze raz podziękować wszystkim, którzy
wnieśli wkład
w powstanie tego opracowania, czy to poprzez przygotowanie dokumentów, zestawień,*

uczestnictwo w wywiadach grupowych i indywidualnych, czy też poprzez wypełnianie anonimowych ankiet.

8. Spis tabel i wykresów

Wykresy

Wykres 1.	Procent ankiet z poszczególnych gmin.....	12
Wykres 2.	W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „moja gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby”?	20
Wykres 3.	W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „w ostatnich latach (od 2016 roku) warunki do życia w mojej gminie poprawiły się”?	20
Wykres 4.	Ocena gminy na wymiarach	21
Wykres 5.	Opinie na temat zaangażowania w funkcjonowania gminy.....	22
Wykres 6.	Czy jest Pan/i zadowolony/a z warunków życia w gminie?	23
Wykres 7.	Czy rozważa Pan/i zmianę miejsca zamieszkania?.....	23
Wykres 8.	Powody zmiany miejsca zamieszkania	24
Wykres 9.	Czy Pan/i osobiście korzystał/a z infrastruktury / obiektów finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?	24
Wykres 10.	Czy Pana/i zdaniem projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?.....	25
Wykres 11.	Czy Pan/i osobiście korzystał/a z projektów takich jak szkolenia, spotkania, festyny finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?	25
Wykres 12.	Czy Pan/i zdaniem szkolenia, spotkania, festyny cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?	26
Wykres 13.	Proszę sobie wyobrazić, że ma Pan/i możliwość decydowania o podziale dodatkowych środków finansowych w swojej gminie. Które z poniżej wymienionych obszarów dofinansował/a/by Pan/i w pierwszej kolejności?	27
Wykres 14.	Jak ogólnie ocenia Pan/Pani funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania?	28
Wykres 15.	Proszę ocenić funkcjonowanie Biura LGD	28
Wykres 16.	Proszę ocenić poniższe zdania dotyczące Biura LGD	29
Wykres 17.	Skąd czerpie Pan/Pani informacje dotyczące funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania?	30
Wykres 18.	Który z kanałów przekazywania informacji zwrotnej od społeczności do LGD byłby dla Pani/Pana najbardziej odpowiedni?	31
Wykres 19.	Czy zna Pan/i Stowarzyszenie Lokalną Grupę Działania Krajna Złotowska?	33

Wykres 20.	Realizacja finansowa w EURO – stan na 31.12.2021 r.	38
------------	--	----

Tabele

Tabela 1.	Ludność ogółem	14
Tabela 2.	Saldo migracji w ruch wewnętrznym i zewnętrznym.....	14
Tabela 3.	Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem.....	15
Tabela 4.	Wskaźnik obciążenia demograficznego	15
Tabela 5.	Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności	16
Tabela 6.	Podmioty gospodarki narodowej ogółem.....	16
Tabela 7.	Podmioty wpisane do REGON na 10 tys. ludności	17
Tabela 8.	Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym...	17
Tabela 9.	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	18
Tabela 10.	Bezrobotni zarejestrowani ogółem	19
Tabela 11.	Doradztwo w liczbach	31
Tabela 12.	Funkcjonowanie organów	32
Tabela 13.	Realizacja rzeczowa – stan na 31.12.2021 r.....	36

9. Aneksy tworzone w toku realizacji badania

Narzędzia badawcze

9.1. Scenariusz wywiadu pogłębionego z wnioskodawcami/beneficjentami:

1. Jak wnioskodawca dowiedział się o konkursie, skąd pochodzi wiedza o LGD i jak jest ona znacząca;
2. Pomysł na projekt - skąd pochodził, czy ktoś pomagał w konceptualizacji, czy wynajmowano firmę lub osobę do pomocy w opracowaniu wniosku;
3. Zakres pomocy ze strony LGD, doświadczenia związane z doradztwem;
4. Znajomość wniosku i procedury, trudności z wypełnianiem wniosku;
5. Ocena wniosku w LGD, doświadczenia i opinie o kryteriach oraz ocenie przez Radą LGD;
6. Proces administracyjny po dokonaniu wyboru operacji do dofinansowania;
7. Ogólna ocena kontaktów z LGD w czasie opracowania wniosku, oceny i wyboru oraz realizacji
8. Podejście kontrfaktyczne: czy jeszcze raz spróbowałby wnioskować do LGD;
9. Podejście kontrfaktyczne: czy zrealizował pomysł mimo braku dofinansowania (dla osób, które nie uzyskały dofinansowania)
10. Podsumowanie i ogólne opinie o trudnościach i dobrych stronach procesu.

9.2. Scenariusz wywiadu pogłębionego z przedstawicielami gmin:

1. Czy w Pana/Pani gminie ludzie są aktywni. Czy jest dużo organizacji pozarządowych?
 - a. Czy działania LGD w jakiś sposób wpływają na rozwój aktywności społecznej mieszkańców (kapitału społecznego)?
2. Czy ludzie są w tej gminie przedsiębiorczy. Czy dla rozwoju obszaru lepsze są środki na podejmowanie czy na rozwój działalności gospodarczej?
3. A jak już rozmawiamy o ludziach, którzy tu mieszkają. W jakiej grupie należałoby szukać ludzi, którzy sobie nagorzej radzą. Takich którzy wymagają najpilniejszej pomocy? (młodzież, seniorzy, niepełnosprawni)
4. Jeśli chodzi o kulturę i turystykę. Czy działania LGD jakoś wpłynęły na rozwój obszaru w tej dziedzinie?
5. Przejdźmy teraz do tego jak działa LGD. Jak wygląda komunikacja i współpraca pomiędzy gminami a LGD.
6. Czy ta współpraca pozwala działać efektywnie? Jak duży wpływ na to co robi i jak działa LGD mają władarze gmin partnerskich?
7. Czy LGD dobrze widać w gminach. Czy pojawia się na dożynkach, organizuje konkursy, wyjazdy. Czy mieszkańcy wiedzą, że taka organizacja działa tu na obszarze.
8. W czym należałoby szukać największej zalety istnienia LGD?
9. Czy jest coś co można by poprawić w działaniach LGD?

9.3. Ankieta kierowana do wnioskodawców, beneficjentów i członków LGD

Ocena funkcjonowania biura Stowarzyszenia LGD Krajna Złotowska

Szanowni Państwo,

zwracamy się z prośbą o wypełnienie ankiety dotyczącej funkcjonowania biura LGD.

Z poważaniem

Zarząd LGD

1. Jak ogólnie ocenia Pan/Pani funkcjonowanie biura obszaru LGD? Biuro działa:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Bardzo dobrze
2. Raczej dobrze
3. I dobrze i źle
4. Raczej źle
5. Bardzo źle
6. Trudno powiedzieć

2. Proszę ocenić poniższe zdania

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Zdecydowanie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam
1.	Godziny pracy biura LGD są dogodne dla klientów				
2.	Strona internetowa zawiera aktualne informacje				
3.	Odpowiedzi na wiele pytań można uzyskać telefonując do biura LGD				
4.	Łatwo umówić się na spotkanie z pracownikami biura LGD				

3. Proszę ocenić poniższe zdania

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Zdecydowanie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam
1.	Pracownicy mają wiedzę odpowiednią do wykonywanej pracy				
2.	Pracownicy z zaangażowaniem wykonują swoje obowiązki				
3.	Pracownicy udzielają rzetelnych informacji i porad				
4.	Pracownicy są mili i uprzejmi				

4. Skąd dowiedział(a) się Pan/Pani o warunkach naboru wniosków o dofinansowanie? **Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi**

Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.

1. Oficjalna strona internetowa LGD
2. Newsletter ze strony LGD
3. Informacje wysyłane pocztą elektroniczną (e-maile)
4. Ogłoszenia na tablicach informacyjnych w miejscowościach na terenie LGD
5. Portale społecznościowe
6. Ulotka informacyjna rozpowszechniana na obszarze LGD
7. Szkolenie dla potencjalnych beneficjentów
8. Informacja bezpośrednia w siedzibie (biurze) LGD
9. Inne sposoby

5. Który z kanałów przekazywania informacji zwrotnej od społeczności do LGD byłby dla Pani/Pana najbardziej odpowiedni? **Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.**

Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.

1. Ankieta papierowa
2. Ankieta elektroniczna

3. Kontakt bezpośredni z przedstawicielem LGD
4. Kontakt mailowy
5. Kontakt telefoniczny
6. Kontakt poprzez portal społecznościowy (np. czat z pracownikiem LGD)
7. Panel dyskusyjny po zakończeniu szkoleń i spotkań (możliwość zadawania pytań, zgłaszania uwag)
8. Inny

6. Jeśli w przypadku funkcjonowania Biura LGD wynikły jakieś problemy prosimy o krótkie ich opisanie

Proszę odpowiedzieć własnymi słowami.

Proszę o podanie kilku informacji o sobie, wyłącznie w celach statystycznych

7. W której gminie Pan(i) mieszka?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Gmina Lipka
2. Gmina i Miasto Jastrowie
3. Gmina Okonek
4. Miasto Złotów
5. Gmina Złotów
6. Gmina i Miasto Krajenka
7. Gmina Tarnówka
8. Gmina Zakrzewo

8. Płeć

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Kobieta

2. Mężczyzna

9. Do jakiej kategorii wiekowej może się Pan(i) zaliczyć?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. mam mniej niż 18 lat
2. od 18 do 30 lat
3. od 31 do 40 lat
4. od 41 do 50 lat
5. od 51 do 60 lat
6. mam więcej niż 60 lat

10. Jestem:

Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

1. Rolnikiem
2. Członkiem organizacji społecznej (stowarzyszenie, fundacja, związek zawodowy, klub sportowy)
3. Przedsiębiorcą
4. Ze środowiska (grupy) bez osobowości prawnej (koło gospodyń wiejskich, zespół ludowy, koło wędkarskie, koło hobbystów i inne)
5. Reprezentantem podmiotu z sektora publicznego (gmina, dom kultury, zakład opieki zdrowotnej)
6. Żadne z powyższych

Dziękujemy za wypełnienie ankiety

9.4. Ankieta kierowana do mieszkańców obszaru LGD

Poziom satysfakcji mieszkańców z obszaru Stowarzyszenia LGD Krajna Złotowska

Zapraszamy Państwa – mieszkańców naszego regionu do wyrażenia opinii na temat warunków życia w naszej gminie. Ankieta jest anonimowa a jej wyniki posłużą wyłącznie temu, aby dostosować Lokalną Strategię Rozwoju do potrzeb mieszkańców i regionu.

1. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „moja gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby”?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej Tak
3. Trochę tak/trochę nie
4. Raczej nie
5. Zdecydowanie nie
6. Nie mam zdania

2. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „w ostatnich latach (od 2014 roku) warunki do życia w mojej gminie poprawiły się”?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej Tak
3. Trochę tak/trochę nie
4. Raczej nie
5. Zdecydowanie nie
6. Nie mam zdania

3. Jak obecnie ocenia Pan/i swoją gminę pod względem:

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Bardzo dobrze	Dobrze	Przeciętnie	Źle	Bardzo źle	Nie mam zdania
1.	Atrakcyjności turystycznej						
2.	Promocji dziedzictwa						

	kulturowego, zasobów naturalnych i turystyki						
3.	Infrastruktury i oferty kulturalnej						
4.	Infrastruktury i oferty sportowej i rekreacyjnej						
5.	Infrastruktury drogowej						
6.	Zaangażowania mieszkańców w rozwiązywanie lokalnych problemów						
7.	Tożsamości mieszkańców z regionem						
8.	Działań i usprawnień na rzecz osób niepełnosprawnych						
9.	Działań na rzecz bezrobotnych						
10.	Działań na rzecz osób przed 34 rokiem życia						
11.	Działań na rzecz osób po 50 roku życia						
12.	Działań na rzecz kobiet						
13.	Możliwości zatrudnienia poza rolnictwem						
14.	Sprzyjających warunków dla przedsiębiorców i prowadzenia firmy						

4. Proszę ustosunkować się do poniższych stwierdzeń:

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	nie wiem
1.	Uczestniczę w wydarzeniach organizowanych w gminie (kulturalnych, rekreacyjno-sportowych, obchodach świąt etc.)					
2.	Biorę udział w przygotowywaniu gminnych wydarzeń (sam(a) albo w ramach grupy, do której należę)					
3.	Należę do stowarzyszenia/organizacji					

	pozarządowej (stowarzyszenie, fundacja)					
4.	Należę do nieformalnej grupy społecznej (koła gospodyń etc.)					
5.	Mam możliwości, by wypowiadać się na temat ważnych zagadnień (dotyczących gminy i mojej miejscowości)					
6.	Jestem członkiem rady/komitegu (np. w szkole, klubie sportowym, przedsiębiorstwie)					
7.	Znam najważniejsze fakty historyczne dotyczące mojej miejscowości/gminy					
8.	Potrafię wskazać najważniejsze atrakcje turystyczne w okolicy					
9.	Na terenie mojej gminy mogą rozwijać się zawodowo					
10.	W mojej gminie powstaje wiele firm					
11.	W mojej gminie chętnie inwestują przedsiębiorcy					
12.	Na terenie mojej gminy są sprzyjające warunki dla turystów i osób przyjezdnych					

5. Czy jest Pan/i zadowolony/a z warunków życia w gminie?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej Tak
3. Trochę tak/trochę nie
4. Raczej nie
5. Zdecydowanie nie
6. Nie mam zdania

6. Czy rozważa Pan/i zmianę miejsca zamieszkania?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. tak
2. nie

7. Jakie są powody?

Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

1. Trudny dostęp do edukacji
2. Trudny dostęp do instytucji kultury
3. Utrudniony dostęp do placówek opieki nad dziećmi
4. Brak perspektyw zawodowych
5. Powody osobiste/ rodzinne
6. Inne (jakie?)

8. Czy w Pana/i gminie, począwszy od 2014 r. realizowano projekty ze środków unijnych?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. tak
2. nie
3. nie wiem

9. Ile projektów zrealizowano?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Mniej niż 5
2. Od 5 do 10
3. Więcej niż 10

10. Czy projekty te poprawiły warunki życia w gminie?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej Tak

3. Trochę tak/trochę nie
4. Raczej nie
5. Zdecydowanie nie
6. Nie mam zdania

11. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z infrastruktury / obiektów finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2014 r.?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak, często
2. Tak, czasem
3. Trudno powiedzieć
4. Nie

12. Czy Pana/i zdaniem projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak
2. Trudno powiedzieć
3. Nie

13. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z projektów takich jak szkolenia, spotkania, festyny finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2014 r.?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak, często
2. Tak, czasem
3. Trudno powiedzieć
4. Nie

14. Czy Pana/i zdaniem projekty te cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak
2. Trudno powiedzieć
3. Nie

15. Proszę sobie wyobrazić, że ma Pan/i możliwość decydowania o podziale dodatkowych środków finansowych w swojej gminie. Które z poniżej wymienionych obszarów dofinansował/a/by Pan/i w pierwszej kolejności? (Prosimy o zaznaczenie „x” trzech najważniejszych)

Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.

1. Promocja obszaru, dziedzictwa kulturowego, zasobów naturalnych, turystyki
2. Infrastruktura i oferta kulturalna
3. Infrastruktura i oferta sportowa i rekreacyjna
4. Infrastruktura społeczna (świetlice, miejsca spotkań)
5. Infrastruktura drogowa
6. Aktywność społeczna mieszkańców (zaangażowania w sprawy lokalne)
7. Działania wzmacniające tożsamość mieszkańców z regionem
8. Działania wynikające z inicjatywy mieszkańców
9. Warunki życia osób niepełnosprawnych
10. Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych
11. Zwiększenie liczby miejsc pracy poza rolnictwem

16. Czy zna Pan/i Stowarzyszenie Lokalną Grupę Działania Krajna Złotowska?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak,
2. Nie znam, nie słyszałam/em

17. W jaki sposób dowiedział się Pan/i o Lokalnej Grupie Działania?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. od znajomych, sąsiadów

2. w instytucji (urząd, szkoła)
3. z lokalnej prasy
4. widziałem/am działania LGD
5. uczestniczyłem/am w działaniach LGD/ brałem/am udział w projekcie

18. Status na rynku pracy:

Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

1. Osoba (fizyczna, prawna lub inna) prowadząca działalność gospodarczą
2. Zatrudniony/a w rolnictwie
3. Zatrudniony/a poza rolnictwem
4. Uczący się/studiujący
5. Osoba bezrobotna
6. Inny typ, jaki?

19. Płeć:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Kobieta
2. Mężczyzna

20. Niepełnosprawność:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Osoba niepełnosprawna, posiadająca orzeczenie o niepełnosprawności
2. Osoba pełnosprawna

21. Wykształcenie:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. podstawowe
2. zasadnicze zawodowe
3. średnie
4. policealne

5. licencjat, inżynier
6. wyższe magisterskie
7. inne

22. Wielkość gospodarstwa rolnego:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. nie posiadam gospodarstwa rolnego
2. do 5 ha
3. 6-10 ha
4. 11-20 ha
5. 21-50 ha
6. >50 ha

23. Wiek

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. mniej niż 18 lat
2. 18 do 24 lat
3. 25-34 lat
4. 35-50 lat
5. >50 lat

24. W której gminie Pan(i) mieszka?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Gmina Lipka
2. Gmina i Miasto Jastrowie
3. Gmina Okonek
4. Miasto Złotów
5. Gmina Złotów
6. Gmina i Miasto Krajenka
7. Gmina Tarnówka
8. Gmina Zakrzewo
9. inna gmina

Dziękujemy za wypełnienie ankiety

9.5. Scenariusz zogniskowanego wywiadu grupowego

1. Wprowadzenie
 - a. Przedstawienie moderatora, opisanie celu badania, anonimowości uzyskanych odpowiedzi, konieczność nagrywania wywiadu z uwagi na późniejszą analizę wyników
2. Ocena wpływu na kapitał społeczny
 - a. Jaki jest wpływ LSR na kapitał społeczny, w tym w szczególności na aktywność społeczną, zaangażowanie w sprawy lokalne?
 - b. W jaki sposób należałoby wspierać rozwój kapitału społecznego w przyszłości?
3. Przedsiębiorczość
 - a. W jakim stopniu realizacja LSR przyczyniła się do rozwoju przedsiębiorczości?
 - b. Czy i w jaki sposób wspieranie przedsiębiorczości w ramach kolejnych edycji LSR jest wskazane?
4. Turystyka i dziedzictwo kulturowe
 - a. W jakim stopniu LSR przyczyniła się do budowania lokalnego potencjału w zakresie turystyki i dziedzictwa kulturowego?
 - b. W jakich kierunkach należy wspierać rozwój lokalnego potencjału turystycznego?
5. Grupy defaworyzowane
 - a. Czy w LSR właściwie zdefiniowano grupy defaworyzowane oraz czy realizowane w ramach LSR działania odpowiadały na potrzeby tych grup?
6. Jaki był wpływ LSR na poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego?
 - a. Jakie działania należy podejmować w skali lokalnej na rzecz ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego?
7. Innowacyjność
 - a. W jakim stopniu projekty realizowane w ramach LSR były innowacyjne?
 - b. Jak można wyróżnić typy innowacji powstałych w ramach LSR?
8. Ocena funkcjonowania LGD
 - a. Czy sposób działania partnerów w ramach LGD pozwala na efektywną i skuteczną realizację LSR?
 - b. Jak jest skuteczność i efektywność działań biura LGD (animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?
 - c. Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach LGD by skuteczniej realizowała LSR?
9. Zakończenie spotkania

Czas trwania 120 minut